

ટૂંક સમયમાં આયોજિત / જાહેર થનાર

શૈક્ષણિક લાયકાત : 12th Pass અથવા કોઈપણ Graduate માટે

તલાટી મંત્રી
કમ

જુ. ક્લાર્ક

મિનસચિવાલય
ક્લાર્ક

કૃષિ યુનિવર્સિટી
ક્લાર્ક

TET - I/II

કુલ જગ્યાઓ
12660⁺

Online Form ટૂંક સમયમાં જાહેર થશે

Special
Batch

નવા વર્ગોની માહિતી માટે
સંસ્થાની રૂબરૂ મુલાકાત લો...



(Creating A Way For Govt. Jobs)

Banking Academy

(Preparation for All Types of Competitive Exams)

તૈયારી માટેના નવા વર્ગો
દર સોમવાર
થી શરૂ



સુરત (HO)

7046633255



વરાછા

7046416555



વ્યારા

9099864658



અમદાવાદ

7046055566



નવસારી

7046641555



ભરૂચ

7096237555



વલસાડ

8140137555

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી,

આ સન્માનીય ગૃહ સમક્ષ વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦નું ફેરફાર કરેલ અંદાજપત્ર રજૂ કરવા હું ઉપસ્થિત થયો છું. ગુજરાતના પનોતા પુત્ર શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના "સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ"ના મંત્રને સમગ્ર દેશે સહર્ષ અપનાવ્યો છે. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના પ્રજાલક્ષી કાર્યો, પ્રખર રાષ્ટ્રભક્તિ, પ્રમાણિકતા અને સખત પરિશ્રમને પ્રજાજનોએ ખોબલે ખોબલે મત આપી સમર્થન આપ્યું છે. જે બતાવે છે કે ગત પાંચ વર્ષમાં નરેન્દ્રભાઈએ "સૌના વિશ્વાસ"ને સાર્થક કરેલ છે. નવભારતના વિકાસપુરુષ આજે જનનાયક તરીકે પ્રસ્થાપિત થયા છે અને સમગ્ર વિશ્વમાં શક્તિશાળી નેતા તરીકે ઉભરી આવ્યા છે, જે આપણા માટે ગૌરવપ્રદ છે. ભારતના ઇતિહાસમાં જવલ્લે જ બનેલો હોય તેવા જનમતનો કીર્તિમાન નરેન્દ્રભાઈના નેતૃત્વમાં સ્થપાયો છે. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના શબ્દોમાં કહું તો, "આ વિજય જનતાનો વિજય છે, લોકતંત્રનો વિજય છે, ભારતનો વિજય છે".

લોકસભામાં અમારા પક્ષને મળેલ ભવ્ય વિજય બદલ અમે ખૂબ જ નમ્ર ભાવે રાજ્યની સવા છ કરોડ જનતા જનાર્દનનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ. સાથોસાથ નરેન્દ્રભાઈને સતત બીજીવાર પૂર્ણ બહુમતી સાથે દેશના વડાપ્રધાન બનવા બદલ આ ગૃહના માધ્યમથી અભિનંદન પાઠવું છું. આઝાદી પછી દેશના વડાપ્રધાન અને ગૃહ પ્રધાન આ બન્ને અતિ ગૌરવશાળી પદોનું સુકાન ગુજરાતના પનોતા પુત્રો શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને શ્રી અમિતભાઈ શાહે સંભાળ્યું હોય તેવો આ પહેલવહેલો અને અનેરો પ્રસંગ છે. આ બંને મહાનુભાવો આ સન્માનનીય ગૃહના સભ્ય રહી ચુક્યા છે, જે આપણા સહુ માટે ગૌરવની વાત છે.

લેખાનુદાન સમયે અમે મહત્વપૂર્ણ પ્રજાલક્ષી યોજનાઓની જાહેરાત કરી હતી. ટૂંકા સમયગાળામાં તેના અમલની કાર્યવાહી પણ શરૂ કરી દીધેલ છે. આ વર્ષના મોડીફાઇડ બજેટમાં પણ અમે માનનીય વડાપ્રધાનશ્રીના "સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ અને સૌનો વિશ્વાસ" સૂત્રને નજર સમક્ષ રાખી રાજ્યના નાગરિકોની સુખાકારી અને વિકાસ માટે વિવિધ આયોજનો કરેલ છે.

પ્રધાનમંત્રી કિસાન સન્માન યોજના અંતર્ગત ભારત સરકારે રાજ્યના ૨૮ લાખ ખેડૂતોને સહાયના પ્રથમ બે હપ્તા પેટે ₹૧૧૩૧ કરોડ ચુકવ્યા છે. જે બદલ હું ગુજરાતના ખેડૂતો વતી માનનીય વડાપ્રધાનશ્રીનો આભાર માનું છું. મને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે, **ભારત સરકારે બે હેક્ટરની મર્યાદા દૂર કરી છે.** જેથી રાજ્યના બધા ખેડૂતોને આ યોજનાનો લાભ મળશે.

આપણી સરકાર દ્વારા રાજ્યની ખૂબ જ લોકપ્રિય આરોગ્યલક્ષી "મા" અને "મા વાત્સલ્ય" યોજના માટે આવક મર્યાદા ₹૪ લાખ અને સુરક્ષા કવચ ₹૫ લાખ કરવામાં આવતાં લાભાર્થી પરિવારોની સંખ્યા ૭૨ લાખથી વધુ થયેલ છે. તેવી જ રીતે ખેડૂતોને વિના વ્યાજે મળતી સહાય એક સાથે અને ઝડપથી મળી રહે તે માટે રિવોલ્વીંગ ફંડ ઊભું કરવામાં આવેલ છે. વૃદ્ધ પેન્શન માસિક ₹૫૦૦ ને બદલે ₹૭૫૦ અને લાભાર્થી વિધવા બહેનોના કેસમાં પુખ્ત વયના પુત્રની શરત રદ કરી મહિને ₹૧૦૦૦ ને બદલે ₹૧૨૫૦ પેન્શન આપવાનું તથા આંગણવાડી બહેનોના માસિક પગારમાં ₹ ૮૦૦ નો અને તેડાગર બહેનોના માસિક પગારમાં ₹ ૪૫૦નો વધારો કરી, **લેખાનુદાન વખતે કરેલ જાહેરાતોનો અમલ શરૂ કરી દીધેલ છે.** જેનાથી માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીના નેતૃત્વ હેઠળની અમારી સરકારની ગુજરાતની પ્રજા માટેની પ્રતિબદ્ધતા પુરવાર થાય છે.

રાજ્યની પ્રજાની ભવિષ્યની જરૂરિયાતો ધ્યાને લઈ આ વર્ષના બજેટમાં અમે જળ વ્યવસ્થાપન, ગ્રીન અને કલીન એનર્જી, પર્યાવરણ, કૃષિ અને ખેડૂત કલ્યાણ તથા રોજગારના પાંચ ક્ષેત્રો પર વિશેષ ભાર મુક્યો છે.

પાણીદાર ગુજરાત

રાજ્ય સરકારે છેલ્લા બે દાયકામાં ઘરે ઘરે પીવાનું પાણી પૂરું પાડવા અથાગ પ્રયત્નો કર્યા છે અને રાજ્યમાં **વોટર ગ્રીડ**ની સ્થાપના કરી છે. વિશાળ પાણી પુરવઠા ગ્રીડ દ્વારા રાજ્યના ૧૮૦૦૦ પૈકી ૧૩૦૦૦ કરતા વધુ ગામો તેમજ શહેરોમાં સરેસ્ર સ્ત્રોત આધારિત પાણી વિતરણનું નેટવર્ક ગોઠવવામાં આવેલ છે, જ્યારે બાકી વિસ્તારોમાં સ્થાનિક સ્ત્રોતથી પાણી આપવામાં આવે છે. રાજ્યમાં પીવાના પાણીની આવી સક્ષમ વ્યવસ્થાને લીધે નાગરિકોના આરોગ્ય અને જીવનધોરણમાં તેમજ રાજ્યના માનવ વિકાસ સૂચકાંકમાં નોંધપાત્ર સુધાર થયેલ છે.

માનનીય વડાપ્રધાનશ્રીએ તાજેતરમાં **નલ સે જલ યોજના** જાહેર કરેલ છે, જેના થકી આગામી પાંચ વર્ષમાં દેશના દરેક ઘરમાં નળ દ્વારા પીવાનું શુદ્ધ પાણી પુરું પાડવામાં આવશે. આપણા રાજ્યમાં મોટા ભાગના વિસ્તારોમાં ઘરે ઘરે પાણી પહોંચાડવાનું કામ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ થયેલ છે. વડાપ્રધાનશ્રીનો સંકલ્પ પરિપૂર્ણ કરવા રાજ્યના બાકીના ઘરોમાં વર્ષ ૨૦૨૨ સુધીમાં નળ દ્વારા પીવાનું પાણી પૂરું પાડવા રાજ્ય સરકારે નિર્ધાર કર્યો છે.

રાજ્યમાં પીવાના પાણીની ઉપલબ્ધતા વધારવા તેમજ કચ્છ અને સૌરાષ્ટ્રના છેવાડાના વિસ્તારોમાં જળ સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા, દરિયાના ખારા પાણીને પીવાલાયક મીઠું પાણી બનાવવા રાજ્યના દરિયાકાંઠા ઉપર **ડીસેલીનેશન પ્લાન્ટ** સ્થાપવાનો મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય સરકારે લીધો છે. આવા ૮ પ્રોજેક્ટની કાર્યવાહી પ્રગતિમાં છે. આ ઉપરાંત, રાજ્યના **શહેરી વિસ્તારોમાં ઉત્પન્ન થતા ગંદા પાણીને ટ્રીટ કરી તેનો ઔદ્યોગિક હેતુસર પુનઃઉપયોગ કરવા માટેની નીતિ રાજ્ય સરકારે જાહેર કરેલ છે**, જેના ભાગરૂપે અંદાજે ૩૦૦ એમએલડી ક્ષમતાના પ્રોજેક્ટ પ્રગતિ હેઠળ છે.

નલ સે જલ યોજના અંતર્ગત અમારી સરકાર આગામી ત્રણ વર્ષમાં આશરે **₹૨૦ હજાર કરોડ**નો ખર્ચ કરી ગુજરાતનું એક પણ ઘર ટેપ વોટરથી વંચિત ન રહે તે સુનિશ્ચિત કરશે. આ હેતુસર ચાલુ વર્ષે **₹૪૫૦૦ કરોડ**ની માતબર રકમની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે, જે ગત વર્ષ કરતા ૩૬ ટકા વધારે છે.

ગુજરાત પાણીની અછત વાળુ રાજ્ય છે. જેમાં ઉપલબ્ધ જળ સંશાધનોમાંથી સિંચાઈ માટે ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં પાણીનો વપરાશ થતો હોય છે. ઓછા વીજળી ખર્ચથી, ઓછા ખાતરના ઉપયોગથી વધુ પાક મેળવવા અને પાણીના મર્યાદિત જથ્થાથી વધુ ખેડૂતોને લાભ આપવા **માઈક્રો ઇરીગેશનનો વ્યાપ વધારવા માતબર રકમની ફાળવણી કરવામાં આવેલ છે**. રાજ્યમાં ૧૮ લાખ હેક્ટર વિસ્તાર માઈક્રો ઇરીગેશન હેઠળ આવરી લેવાયેલ છે. જેનો લાભ ૧૧ લાખ ૩૪ હજાર ખેડૂતોને મળે છે. આગામી ત્રણ વર્ષમાં માઈક્રો ઇરીગેશન હેઠળનો વિસ્તાર મોટા પ્રમાણમાં વધારવાનું સરકારનું આયોજન છે.

ગ્રીન એન્ડ ક્લીન એનર્જી

ગુજરાત ઔદ્યોગિક અને વેપાર ઇંધા ધરાવતું રાજ્ય છે. જેમાં ૧૬ લાખ ૫૪ હજાર ખેડૂતોને ખૂબ જ સસ્તા દરે ઊંચી સબસીડી આપીને વીજ કનેક્શન આપવામાં આવ્યા છે. ગુજરાતના બધા જ ઘરો વીજ કનેક્શન ધરાવે છે. આમ, ગુજરાત મોટા પ્રમાણમાં વીજ વપરાશ કરતું રાજ્ય છે. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ જ્યારે ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી હતા ત્યારે શરુ કરવામાં આવેલ જ્યોતિગ્રામ યોજનાથી રાજ્યના ગામડાઓમાં સતત વીજળી પૂરી પાડવામાં આવી રહી છે.

આગામી સમયમાં વઘતી જતી ઊર્જાની માંગને પહોંચી વળવા તેમજ પર્યાવરણની જાળવણી માટે બિનપરંપરાગત ઊર્જા સ્ત્રોત મારફતે **ગ્રીન એન્ડ કલીન એનર્જી** ઉત્પન્ન કરવાના લાંબાગાળાનું આયોજન સરકારે અમલમાં મુકેલ છે. આવનારા વર્ષોમાં ગુજરાત રિન્યુએબલ એનર્જી ક્ષેત્રે સૌર અને વાયુ ઊર્જા આધારિત વીજ ઉત્પાદન ક્ષમતામાં નોંધપાત્ર વધારો કરી એ સ્તરે પહોંચવા માંગે છે કે ગુજરાત પોતાની જરૂરિયાત સાથે સાથે દેશના અન્ય રાજ્યોની જરૂરિયાત પણ પૂર્ણ કરે.

વર્ષ ૨૦૧૩માં ગુજરાતની રીન્યુએબલ એનર્જીની સ્થાપિત ક્ષમતા ૪૧૨૬ મેગાવોટ હતી, જે આજે ૮૮૮૫ મેગાવોટ છે. જેને **૨૦૨૨ સુધીમાં ૩૦,૦૦૦ મેગાવોટ સુધી લઈ જવાનું આયોજન છે.** જેમાંથી ૨૦ હજાર મેગાવોટનો ગુજરાતમાં ઉપયોગ કરવામાં આવશે અને ૧૦ હજાર મેગાવોટ વીજળી અન્ય રાજ્યોમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

સૌર ઊર્જાની સસ્તી વીજળી નાગરિકો પોતાના ઘરે **સોલર રૂફટોપ**થી ઉત્પન્ન કરી પોતાની જરૂરિયાત પૂરતી વીજળી ઉપયોગ કરે અને વધારાની વીજળી ગ્રીડમાં આપે તે પ્રમાણેની યોજનાનો લાભ અત્યાર સુધી લગભગ ૫૦ હજાર નાગરિકોએ લીધેલ છે.

આ સન્માનીય સભાગૃહને જણાવતા મને આનંદ થાય છે કે, આ વર્ષે **૨ લાખ પરિવારો** પોતાના ઘર ઉપર સૌર ઊર્જાના પેનલ લગાવે અને તેમાંથી ઉત્પન્ન થતી ગ્રીડ, કલીન અને સસ્તી વીજળી પોતાના વપરાશમાં ઉપયોગ કરે તેમજ વધારાની વીજળી ગ્રીડમાં આપીને તેની આવક મેળવે તે પ્રમાણેની **નવી સોલર રૂફટોપ યોજના જાહેર કરે છે.** આ યોજના હેઠળ ૩ કિલોવોટ સુધીની સિસ્ટમ બેસાડનાર પરિવારને નિયત કરેલ કિંમત પર ૪૦ ટકાની માતબર સબસીડી અને ૩ થી ૧૦ કિલોવોટ સુધીની સિસ્ટમ બેસાડનાર પરિવારને ૨૦ ટકા સબસીડી આપવામાં આવશે. આ યોજના માટે **₹૧૦૦૦ કરોડની જોગવાઈ.**

પર્યાવરણના જતન સાથે વિકાસ

ગુજરાત રાજ્ય પ્રગતિશીલ અને વિકસિત રાજ્ય છે. દર વર્ષે સેંકડો નવા ઉદ્યોગો સ્થપાતા જાય છે. લાખો નવા વાહનો રાજ્યમાં વધતા જાય છે. તેવા સમયે અમારી સરકાર પર્યાવરણનું સંપૂર્ણ જતન થાય અને અત્યારની તથા આવનારી પેઢીને શુદ્ધ હવા-પાણી વાળુ વાતાવરણ મળી રહે તે માટે કટિબદ્ધ છે. પર્યાવરણના ભોગે અમે કોઈ વિકાસ કરવા માંગતા નથી. તેથી નાનામાં નાના ગામડાથી માંડી મોટા શહેરો સુધી પર્યાવરણના જતન માટે અનેક વિભાગો અને સંસ્થાઓના માધ્યમથી ઘણી યોજનાઓ અમલમાં મૂકી છે.

રાજ્યના નગરોમાંથી ગંદા પાણીનો નિકાલ, ફેક્ટરીઓમાંથી નિકળતા પ્રદૂષિત પાણીનું શુદ્ધિકરણ કરી તેનો નિકાલ કરવાની વ્યવસ્થા, ઉદ્યોગો, વાહનો અને ઘરોમાં ઇલેક્ટ્રીક સીએનજી અને પીએનજી ગેસનો વધુમાં વધુ વપરાશ, વિશ્વમાં જેની શરૂઆત થઈ રહી છે તેવા ઇલેક્ટ્રીક વાહનોનો વધુ વપરાશ, ફેક્ટરીઓ અને વાહનોથી થતાં વાયુ પ્રદૂષણ પર નિયંત્રણ, ઘન કચરાના વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ જેવા અનેક પગલા અમે લીધાં છે અને નવા આયોજનો પણ કરી રહ્યા છીએ. જેનાથી ગુજરાતનું પર્યાવરણ વધુ સારું થશે તેવો અમને વિશ્વાસ છે.

તેજાનુદાન પ્રવચનમાં મે જાહેરાત કરી હતી કે અમદાવાદ, વડોદરા અને જેતપુરના હજારો ઉદ્યોગોના પ્રદૂષિત પાણીને શુદ્ધ કરી તે પાણી ઊંડા દરિયામાં વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ કરવાની પાઈપલાઈન પીપીપીના ધોરણે નાખવામાં આવશે. જેથી નદીમાં થતું પ્રદૂષણ અટકશે. કુલ અંદાજે **₹૨૨૭૫ કરોડની** આ યોજનાઓ માટે આ વર્ષે **₹૫૦૦ કરોડની** જોગવાઈ.

જગતના તાતની પડખે સરકાર

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના સંકલ્પ પ્રમાણે **વર્ષ-૨૦૨૨ સુધીમાં ખેડૂતોની આવક બમણી કરવા** માટે અને તેમના પુરુષાર્થનું પૂરતું વળતર મળે તે માટે અમારી સરકાર ઝીરો ટકાના દરે પાક ધિરાણ, ટેકાના ભાવે ખરીદી, પાક વીમો, કિસાન સન્માન નિધિ, ખેડૂતોને સમયસર વીજળીની પ્રાપ્તિ, સિંચાઈની યોગ્ય વ્યવસ્થા, કૃષિ યાંત્રીકરણ માટે સહાય, ખેડૂતોના પાકના સંગ્રહ માટે નવા ગોડાઉન અને કોલ્ડ સ્ટોરેજ બનાવવા માટે મોટા પાયે નાણાકીય સહાય આપી રહેલ છે.

રાજ્યના લાખો ગ્રામજનો જેમાંથી મોટા પ્રમાણમાં આવક મેળવી રહ્યા છે તેવા પશુપાલન વ્યવસાયને વધુ વિકસાવવા અને ગુજરાતના ૧૬૦૦ કિલોમીટર લાંબા દરિયાકિનારાનો ઉપયોગ કરી લાખો માછીમારોની આવકમાં વધારો કરવા તેમને વધુ ને વધુ સુવિધાઓ પ્રાપ્ત કરાવવામાં આવી છે. તેમની આવક વધે તે માટે સરકાર સતત પ્રયત્નશીલ છે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, મને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે બે દિવસ પછી અષાઢી બીજના પવિત્ર દિવસે **ભગવાન જગન્નાથજીની રથયાત્રા** નીકળશે. **અમે નિર્ધાર કર્યો છે કે અત્યાર સુધીમાં જેટલા ખેડૂતોએ ખેતીવાડી વીજ જોડાણ મેળવવા અરજી કરી છે તેવા તમામ ખેડૂતોને આવતી અષાઢી બીજ સુધીમાં વીજ કનેક્શન આપી દેવામાં આવશે.** આમ, અત્યારે પડતર તમામ ૧ લાખ ૨૫ હજાર માંગણીઓમાં નવા વીજ કનેક્શન આપી દેવામાં આવશે.

હર હાથ કો કામ

ગુજરાત રોજગાર સર્જક રાજ્ય છે. **અમારી સરકારે આગામી ત્રણ વર્ષમાં હર હાથ કો કામ** એ દિશામાં આગળ વધવાનો નિર્ધાર કર્યો છે. સખીમંડળો થકી બહેનોને સ્વરોજગારી, રોજગાર મેળાઓ અને અપ્રેન્ટીસશીપ દ્વારા ફેક્ટરીઓમાં યુવાનોને રોજગારી, મુદ્રા યોજના દ્વારા યુવાવર્ગને ધિરાણ અપાવવાની વ્યવસ્થા કરી સ્વરોજગારીની તકો મળે તેવો અભિગમ અપનાવ્યો છે.

છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં **રોજગાર ભરતી મેળાના માધ્યમથી આશરે ૧૧ લાખ લોકોને રોજગારી** મેળવવામાં મદદ કરી છે. સરકારી સેવાઓમાં છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં **એક લાખ અઢાર હજાર** યુવાન-યુવતીઓની ભરતી કરવામાં આવી છે. આગામી ૩ વર્ષમાં અંદાજે **વધુ ૬૦ હજાર** ભરતી કરવાનું આયોજન છે.

રાજ્યમાં અત્યારે દોઢ લાખ સખી મંડળો સક્રિય છે. જેમાં અંદાજે ૨૦ લાખ બહેનો જોડાયેલા છે. આ સખી મંડળોને અત્યાર સુધીમાં **એક હજાર નવસો કરોડ**નું બેંક ધિરાણ થયેલ છે. જેમાં ૫ થી ૮ ટકા વ્યાજ સહાય અને અન્ય નાણાકીય મદદ રાજ્ય સરકાર આપે છે. **હવે સરકારે નિર્ધાર કરેલ છે કે આગામી ત્રણ વર્ષમાં નવા ૭૦ હજાર સખીમંડળો બનાવવા બહેનોને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે.** નવા બનેલ સખી મંડળોને પણ ધિરાણ અને વ્યાજ સહાયની મદદ કરવામાં આવશે. આમ, ૨૫ લાખ બહેનો માટે **રૂપિયા સાતસો કરોડ** ધિરાણ ઉપલબ્ધ કરાવી સ્વરોજગારીની તકો ઊભી કરવામાં આવશે.

મુખ્યમંત્રી અપ્રેન્ટીશીપ યોજના, મુખ્યમંત્રી ગ્રામોદય યોજના, વાજપાઈ બેન્કેબલ યોજના, માનવ કલ્યાણ યોજના, પશુફાર્મની સ્થાપના જેવી રોજગારલક્ષી અને પરિવારની આવક વધારતી યોજનાઓ દ્વારા **આશરે ૧૫ લાખ યુવાનોને આગામી ત્રણ વર્ષમાં રોજગાર મળે** તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવશે. ઉપરાંત, મુદ્રા યોજના દ્વારા છેલ્લા ૩ વર્ષમાં આશરે **૪૪ લાખ લાભાર્થીઓને ₹૩૧,૮૭૭ કરોડ**નું ધિરાણ આપી સ્વરોજગારીની વિપુલ તકો પૂરી પાડવામાં આવેલ છે. આગામી ત્રણ વર્ષમાં મુદ્રા યોજના દ્વારા ઓછામાં ઓછા **૫૦ લાખ લાભાર્થીઓને** નવું ધિરાણ આપી તેમની પસંદગીનો વ્યવસાય સ્થાપવામાં મદદ કરવામાં આવશે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, રાજ્યના અર્થતંત્રએ છેલ્લા છ વર્ષ દરમિયાન ૧૦ ટકાનો પ્રભાવશાળી વૃદ્ધિદર હાંસલ કરેલ છે. જે સ્થિર ભાવે દેશના મોટા રાજ્યોમાં ઉચ્ચત્તમ છે. ઉચ્ચ વિકાસદરની ગતિ જાળવી રાખતાં રાજ્યના અર્થતંત્ર એ વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮માં ૧૧.૨ ટકાનો વૃદ્ધિદર હાંસલ કરેલ છે.

ગુજરાત દેશનું અગ્રણી નાણાકીય શિસ્ત અને સફરતા ધરાવતું રાજ્ય છે. છેલ્લા આઠ વર્ષથી આપણું રાજ્ય મહેસૂલી પુરાંતવાળું રહ્યું છે અને છેલ્લા સોળ વર્ષમાં રાજ્ય સરકારે એક પણ વખત ઓવરડ્રાફ્ટ લીધો નથી.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, સન્માનનીય ગૃહમાં રાજ્યના નાણાં મંત્રી તરીકે ૭ મું અંદાજપત્ર રજૂ કરી રહ્યો છું જેનો મને આનંદ છે.

માનનીય અધ્યક્ષશ્રી, આજે હું જે અંદાજપત્ર રજૂ કરી રહ્યો છું તે ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપના પછી સૌ પ્રથમ વખત રૂપિયા બે લાખ કરોડથી વધું તેવું ₹૨,૦૪,૮૧૫ કરોડનું છે. આ ઐતિહાસિક પ્રસંગમાં આપણે સૌ સહભાગી છીએ.

હવે હું આ સન્માનનીય ગૃહ સમક્ષ વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦નું અંદાજપત્ર રજૂ કરું છું.

**કૃષિ અને ખેડૂત
કલ્યાણ**

કૃષિ, ખેડૂત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગ માટે ₹૭૧૧૧ કરોડની જોગવાઈ

- પ્રધાનમંત્રી કિસાન સન્માન નિધિ, પ્રધાનમંત્રી ફસલ વીમા યોજના, ટેકાના ભાવે ખરીદી, કુદરતી આપત્તિઓ અંતર્ગત કૃષિની કામગીરી, ખાતેદાર ખેડૂત અકસ્માત વીમા યોજના અને ખેડૂતો માટે જાહેર કરેલ નવી પેન્શન યોજના સહિતની ખેડૂત કલ્યાણકારી યોજનાઓના સુચારુ અમલીકરણ માટે આગામી ત્રણ વર્ષમાં ગ્રામ્ય કક્ષાએ કર્મચારીઓની **૨૭૭૧ નવી જગ્યાઓ** ભરવામાં આવશે. જે પૈકી, આ વર્ષે ૧૧૨૧ જગ્યાઓ ભરવાની કાર્યવાહી કરવામાં આવશે.
- ગુજરાતના ખેડૂતો સહકારી તેમજ રાષ્ટ્રીયકૃત બેન્કો મારફત દર વર્ષે આશરે ₹૧૫ હજાર કરોડનું ટૂંકી મુદતનું પાક ધિરાણ મેળવે છે. જેનું સંપૂર્ણ વ્યાજ રાજ્ય અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા બેન્કોને ચુકવવામાં આવે છે. આમ, ગુજરાતના ખેડૂતોને **ઝીરો ટકા** દરે પાક ધિરાણ મળે છે. ખેડૂતોને આ વ્યાજ સહાય આપવા **₹૬૫૨ કરોડની જોગવાઈ**.
- પાક વીમા નિધિ સહિત **પ્રધાનમંત્રી ફસલ વીમા યોજના** હેઠળ ચાલુ વર્ષે ૧૮ લાખ **ખેડૂતોને વીમા કવચ પૂરું પાડવા** માટે **₹૧૦૭૩ કરોડની જોગવાઈ**.
- **રાષ્ટ્રીય કૃષિ વિકાસ યોજના** અંતર્ગત કૃષિ અને સંલગ્ન ક્ષેત્રોના વિવિધ પ્રોજેક્ટ માટે **₹૨૯૯ કરોડની જોગવાઈ**.
- **ફાર્મ મિકેનાઇઝેશન** અંતર્ગત ૨૯,૦૦૦ ખેડૂતોને ટ્રેક્ટરની અને ૩૨,૦૦૦ ખેડૂતોને આધુનિક સાધનો અને ઓજારોની ખરીદીમાં સહાય આપવા **₹૨૩૫ કરોડની જોગવાઈ**.
- એગ્રો અને કુડ પ્રોસેસીંગ એકમોને સહાય આપવા **₹૩૪ કરોડની જોગવાઈ**.

- ખેડૂતોને સમયસર અને પૂરતા જથ્થામાં રાસાયણિક ખાતર પૂરું પાડવા **₹૨૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- પાકવાર અને તાલુકા-જિલ્લાવાર વાવેતર વિસ્તારના અંદાજોના નિયમિત તથા ચોક્કસ આંકડા મેળવવા સેટેલાઈટ ઇમેજ અને ડ્રોન ફોટોગ્રાફી દ્વારા સર્વે માટે **₹૨૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સમગ્ર ડાંગ જિલ્લો, વલસાડ જિલ્લાના ઘરમપુર, કપરાડા તથા નવસારી જિલ્લાના વાંસદા તાલુકાને ૧૦૦% સેન્દ્રીય ખેતી હેઠળ આવરી લેવા **₹૧૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.

બાગાયત

- રાજ્યના ખેડૂતો માટે ગુણવત્તાયુક્ત શાકભાજીના ઘરૂં તૈયાર કરવા પંચમહાલ, નર્મદા અને અરવલ્લી જિલ્લામાં નવા ત્રણ **સેન્ટર ઓફ એક્સલન્સ** સ્થાપવા **₹૮ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- બાગાયતી પાકમાં મૂલ્યવર્ધન કરવાના ઉદ્દેશથી **ગુજરાત હોર્ટીકલ્ચર નોલેજ સોસાયટી**ની સ્થાપના કરવામાં આવશે. આ સોસાયટી દ્વારા નર્સરીમાં પ્લાન્ટેશન માટે ગુણવત્તાયુક્ત સાધન સામગ્રી તૈયાર કરવા અને હાઈટેક હોર્ટીકલ્ચર માટે તાલીમ પૂરી પાડવામાં આવશે.
- બાગાયતનો વ્યાપ વધારવા ઉત્તર ગુજરાત અને દક્ષિણ ગુજરાતમાં નવા બાગાયત ડીવીઝનની સ્થાપના માટે રૂપિયા ૬૦ લાખની જોગવાઈ.

પશુપાલન

- કામઘેનું યુનિવર્સિટી હેઠળ હિંમતનગર ખાતે નવી વેટરનરી કોલેજની સ્થાપના માટે પ્રથમ તબક્કામાં **₹૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ૧૨ દૂધાળા પશુઓનું એક એવા ૪૦૦૦ ડેરી ફાર્મ સ્થાપવા માટે **₹૧૩૪ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ૪૬૦ ફરતાં પશુ દવાખાના માટે **₹૪૭ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- મુખ્યમંત્રી નિઃશુલ્ક પશુ સારવાર યોજના માટે **₹૨૮ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- કરુણા એનિમલ એમ્બ્યુલન્સ અને હેલ્પલાઈન ૧૯૬૨ની સેવાઓ માટે **₹૧૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.

ડેરી વિકાસ

ગુજરાતનું એક પણ ગામ સહકારી દૂધ મંડળી વગર અને એક પણ જિલ્લો સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ વગર ન રહે તે માટે સરકાર પ્રતિબદ્ધ છે.

- ગ્રામ્ય દૂધ ઉત્પાદક સહકારી મંડળીઓ અને પશુપાલકોને વિવિધ સાધન સામગ્રીની ખરીદી પર સહાય આપવા માટે **₹૩૬ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ વિસ્તારના દૂધ ઉત્પાદક સહકારી સંઘોને વિવિધ માળખાકીય સુવિધાઓ વિકસાવવા માટે સહાય પૂરી પાડવા **₹૨૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.

ગૌ સેવા

- ગોપાલન, ગૌસંવર્ધન, ગૌરક્ષણ, ગૌચર વિકાસ તેમજ રાજ્યની સુપ્રસિદ્ધ ગીર અને કાંકરેજ ઓલાદની ગાયોના સર્વાંગી વિકાસ માટે ₹૩૮ કરોડની જોગવાઈ.

સહકાર

- **કિસાન કલ્પવૃક્ષ યોજના** અંતર્ગત બજાર સમિતિઓનું આધુનિકરણ કરવા અને પાયાની સગવડો ઊભી કરવા ₹૩૩ કરોડની જોગવાઈ.
- વ્યક્તિગત ખેડૂતો, સહકારી સંસ્થાઓ અને બજાર સમિતિઓને અનાજ સંગ્રહ શક્તિમાં વધારો કરવા **ગોડાઉન બાંધકામ** માટેની સહાય આપવા ₹૧૧ કરોડની જોગવાઈ.

મત્સ્યોદ્યોગ

- **નીલ ક્રાંતિ યોજના** અર્તગત ₹૬૫ કરોડની જોગવાઈ.
- માંગરોળ, નવાબંદર, વેરાવળ, માઢવાડ, પોરબંદર અને સુત્રાપાડા મત્સ્ય બંદરોના વિકાસ માટે ₹૨૧૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ફિશીંગ બોટના ડીઝલ વપરાશ પર માછીમારોને વેટ સહાય આપવા માટે ₹૧૫૦ કરોડની જોગવાઈ. ઉપરાંત નાના માછીમારોની બોટમાં વપરાતા કેરોસીન ઉપર સહાય આપવા માટે ₹૧૮ કરોડની જોગવાઈ.
- હાલના મત્સ્ય બંદરોના રખરખાવ અને મૂળભૂત સુવિધાઓને સુદૃઢ કરવા ₹૬૦ કરોડની જોગવાઈ.
- દરિયાઈ મત્સ્યોદ્યોગના વિકાસ માટે માછીમારોની હોડીઓનું આધુનિકરણ કરવા, તેમા જી.પી.એસ. જેવા સાધનો બેસાડી સલામતી પૂરી પાડવા માટે ₹૬૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ઝીંગા ઉછેરને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ₹૯ કરોડની જોગવાઈ.

જળ સંપત્તિ

રાજ્યના બંધોની જળવહાણી, હયાત નહેર માળખાની સુધારણા અને સહભાગી સિંચાઈ વ્યવસ્થાપન માટે ₹૭૧૫૭ કરોડની જોગવાઈ.

ગત વર્ષે ઓછો વરસાદ હોવાથી ડેમોમાં પાણીનો જથ્થો ઓછો હોવા છતાં **સુજલામ સુફલામ યોજના** અને **સૌની યોજના** દ્વારા નર્મદા યોજનાની નહેરમાંથી પાણી ઉપાડી જળાશયો ભરવામાં આવેલ છે. જેમાં રાજકોટ શહેર માટે આજી-૧ અને વ્યારી-૧, જામનગર શહેર માટે આજી-૩ અને રણજીતસાગર, ગોંડલ શહેર માટે વેરી-૧, મોરબી શહેર માટે મચ્છુ-૨, વાંકાનેર શહેર માટે મચ્છુ-૧, જેતપુર, ગોંડલ તથા અન્ય વિસ્તારો માટે ભાદર-૧ જળાશય, રાણપુર શહેર માટે સુખભાદર જળાશય તેમજ કચ્છ માટે ટપ્પર ડેમ નર્મદા નીરથી ભરવાથી આ વિસ્તારના લોકોની પીવાના પાણીની જરૂરિયાત સંતોષવામાં આવેલ છે.

સૌરાષ્ટ્ર

- સૌની યોજનાના બીજા તબક્કા હેઠળ જામનગર, ગોંડલ અને ભાવનગર માટે અગત્યના ત્રણ ડેમ સુધીની પાઈપલાઈનની કામગીરી પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે. આગામી વર્ષમાં નર્મદાના પાણીની ઉપલબ્ધિ અનુસાર ૩૫ જળાશયો અને ૧૦૦ કરતા વધુ ચેકડેમો ભરવાનું આયોજન છે.

- સૌની યોજનાનાં ત્રીજા તબક્કાના **₹૨૨૫૮ કરોડનાં ચાર પેકેજોના કામો** શરૂ થયેલ છે. આ ઉપરાંત ભાવનગર શહેરના પીવાના પાણી માટે મહત્વના સ્ત્રોત બોર તળાવને સૌની યોજના હેઠળ સમાવવાનો મહત્વનો નિર્ણય કરવામાં આવેલ છે.
- સૌની યોજના માટે **₹૧૮૮૦ કરોડની** જોગવાઈ.

ઉત્તર ગુજરાત

- બનાસકાંઠા જિલ્લા માટે અગત્યની થરાદથી સીપુ ડેમ સુધીની પાઈપલાઈન માટે **₹૧૦૦ કરોડની** જોગવાઈ. આ યોજનાથી **બનાસકાંઠા જિલ્લાના ૬૦૦૦ હેક્ટરમાં** પિયત થશે.
- હાલમાં પ્રગતિ હેઠળની પીયજથી ઘરોઈ, ઘાઘુંસણથી રેડલક્ષ્મીપુરા અને ખેરવા-વિસનગર યોજનાના કામો માટે **₹૧૮૫ કરોડની** જોગવાઈ.

આદિજાતિ વિસ્તાર

- ઉકાઈ જળાશયના ઉપરવાસમાં વસતા આદિજાતિ લોકોની સમસ્યાને ધ્યાને લઈ ઉકાઈ જળાશય આધારિત ઉચ્છલ, નીઝર અને સોનગઢ તાલુકાના ૨૭૬૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને સિંચાઈનો લાભ આપવા **₹૯૬૨ કરોડના** ખર્ચે ૩ મોટી ઉદ્વહન સિંચાઈ યોજના હાથ ધરવામાં આવેલ છે. જે માટે ચાલુ વર્ષે **₹૭૫ કરોડની** જોગવાઈ.
- સોનગઢ, ઉમરપાડા અને ડેડિયાપાડા તાલુકાઓમાં તાપી-કરજણા લીંક પાઈપલાઈન ઉદ્વહન સિંચાઈ યોજના **₹૭૨૦ કરોડના** ખર્ચે હાથ ધરવામાં આવનાર છે. જેનાથી ૭૩ ગામોના ૨૧ હજારથી વધારે હેક્ટરને સિંચાઈનો લાભ થશે. તેમજ હયાત ૧૦૦ ચેકડેમો ભરવામાં આવશે.
- નવસારી જિલ્લાના ગણદેવી તાલુકામાં **₹૩૭૨ કરોડના** ખર્ચે અંબીકા નદી પર વાઘરેય રિયાર્જ પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવામાં આવશે. જેનાથી ૧૧ ગામોના ૮૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને સિંચાઈનો લાભ તેમજ બીલીમોરા નગરપાલિકાને પીવાનું પાણી ઉપલબ્ધ થશે.
- સુરત જિલ્લાના કાકરાપાર-ગોરધા-વડ ઉદ્વહન સિંચાઈ યોજનાથી માંડવી તથા માંગરોળ તાલુકાના ૪૭ ગામોના ૨૩ હજાર ખેડૂતોને ૧૫૨૮૦ હેક્ટરમાં સિંચાઈનો લાભ મળશે. જેના માટે **₹૨૪૫ કરોડની** જોગવાઈ.
- કરજણ જળાશય આધારિત પાઈપ લાઈન યોજના પ્રગતિ હેઠળ છે, જેના માટે **₹૨૨૦ કરોડની** જોગવાઈ.
- કડાણા જળાશય આધારિત કડાણા-દાહોદ પાઈપલાઈન યોજનાથી ૧૦ હજાર હેક્ટરને સિંચાઈનો લાભ મળશે. જેના માટે **₹૩૮૦ કરોડની** જોગવાઈ.
- પૂર્વપટ્ટી વિસ્તારની પાનમ ઉચ્ચસ્તરીય કેનાલ આધારિત યોજના અને પાનમ જળાશય આધારિત બે નવી યોજના માટે **₹૪૦ કરોડની** જોગવાઈ.

સૂક્ષ્મ સિંચાઈ અંતર્ગત વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે **₹૭૫૦ કરોડની** જોગવાઈ.

કલ્પસર

દરિયાઈ ભરતી દરમિયાન નર્મદા નદીના પટમાં ખારું પાણી પ્રવેશતા અટકાવવા માટે **ભાડભૂત યોજના** અંતર્ગત નર્મદા નદી ઉપર બેરેજ બનાવવાથી ૬૦ કરોડ ઘન મીટર પાણીનો સંગ્રહ થશે. જે પીવા માટે તેમજ ઉદ્યોગો માટે ઉપલબ્ધ થશે. છ માર્ગી બ્રીજ બનાવવાથી હજીરા-સુરત-ઓલપાડ-દહેજ વિસ્તારમાં પરિવહનના નવા આયામો ઊભા થશે. આ યોજના માટે **₹૧૩૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.

નર્મદા

સરદાર સરોવર યોજના દેશની અગત્યની આંતર-રાજ્ય બહુહેતુક યોજનાની સાથે સાથે ગુજરાતની જીવાદોરી છે. આ યોજના માટે **₹૬૫૯૫ કરોડ**ની જોગવાઈ. જે પૈકી-

- મુખ્ય બંધના આનુસંગિક કામો, પુનઃવસન તથા પર્યાવરણના કામો માટે **₹૭૫ કરોડ**
- ગરુડેશ્વર વિયર અને ગોરાબ્રિજના બાંધકામ તથા પાવર હાઉસોની જાળવણી માટે **₹૨૪૭ કરોડ**
- નર્મદા મુખ્ય નહેર પર વધારાના સ્ટ્રક્ચર તથા કેનાલ ઓટોમેશન માટે **₹૩૭૧ કરોડ**
- નહેરોના બાંધકામ માટે કુલ **₹૨૭૪૪ કરોડ**ની જોગવાઈ. જેના થકી વધારાના એક લાખ તેર હજાર હેક્ટરમાં માઈનોર સુધીની સિંચાઈ ક્ષમતા ઉત્પન્ન થશે તેમજ ખેડૂતોની જમીન સંપાદન કર્યા વિના ભૂગર્ભ પાઈપલાઈનથી સબ-માઈનોર સુધી ૧ લાખ ૮૮ હજાર હેક્ટર પિયત થશે.
નહેરોના બાંધકામના હેતુસર સૌરાષ્ટ્ર માટે **₹૫૬૧ કરોડ**, ઉત્તર ગુજરાત માટે **₹૩૮૯ કરોડ**, કચ્છ માટે **₹૮૦૯ કરોડ** તથા મધ્ય ગુજરાત માટે **₹૯૮૫ કરોડ**ની ફાળવણી. જેમા **₹૪૦૦ કરોડ**ના ખર્ચે જર્જરિત થયેલ ઓપન ચેનલ સબ-માઈનોરના સ્થાને ભૂગર્ભ પાઈપલાઈન નાખવામાં આવશે.
- જમીન સંપાદન માટે **₹૩૦૦ કરોડ**.
- કચ્છ અને સૌરાષ્ટ્ર શાખા નહેરના પર્મીંગ સ્ટેશનના વિસ્તરણ માટે **₹૪૦૭ કરોડ**
- વિવિધ શાખા નહેરો પર નાના વીજ મથકો સ્થાપવા માટે **₹૧૫૨ કરોડ**.

સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી

લોહપુરુષ સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની વિશ્વની સૌથી ઊંચી પ્રતિમા “સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી” પ્રવાસન સ્થળ તરીકે ખૂબ જ લોકપ્રિય બનેલ છે. અત્યાર સુધીમાં આશરે **૨૦ લાખ પ્રવાસીઓએ** આ સ્ટેચ્યુની મુલાકાત લીધી છે. દરરોજ આશરે **૧૦ હજાર** પ્રવાસીઓ આવે છે. તે દ્યાને લઈ પ્રવાસીઓ માટે વેલી ઓફ ફ્લાવર્સ, જંગલ સફારી, શ્રેષ્ઠ ભારત ભવન, નેવીગેશન ચેનલ, ચિલ્ડ્રન ન્યુટ્રીશન પાર્ક, કેકટસ ગાર્ડન, એકતા નર્સરી, વિશ્વવન તેમજ રાત્રિ રોકાણ માટેની સુવિધાઓ પણ વિકસાવવામાં આવી રહેલ છે. **આમ, આ વિસ્તારના સંકલિત વિકાસ માટે ₹૨૬૦ કરોડ કરતાં વધુ રકમનો ખર્ચ થશે.**

શિક્ષણ

શિક્ષણના સર્વગ્રાહી વિકાસ માટે ₹૩૦,૦૪૫ કરોડની જોગવાઈ

અમારી સરકારે શિક્ષણના સાર્વત્રિક વ્યાપની સાથે સાથે ગુણવત્તા સુધારણા માટે વિવિધ યોજનાઓ જેવી કે રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન, ગુણોત્સવ, મુખ્યમંત્રી યુવા સ્વાવલંબન, નમો ટેબલેટ, જ્ઞાનકુંજ, સ્કોલરશીપ, વિના મૂલ્યે પાઠ્યપુસ્તકો અને ગણપેશ પૂરા પાડવા અસરકારક રીતે અમલમાં મુકેલ છે. વિદ્યાર્થીઓ રોજગાર વાંચ્છુકની સાથે સાથે રોજગાર સર્જક પણ બને તેવા અભિગમ સાથે અમે ઇનોવેશન, સ્ટાર્ટઅપ અને કૌશલ્યવર્ધનને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ

- પ્રાથમિક શાળાઓમાં નવા ૫ હજાર જેટલા વર્ગખંડો બાંધવામાં આવશે. જેનાથી આશરે દોઢ લાખ વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ માટે સારી સગવડ મળશે. જેના માટે ₹૪૫૪ કરોડની જોગવાઈ.
- મધ્યાહ્ન ભોજન યોજના અંતર્ગત ધોરણ-૧ થી ૮ના ૪૩ લાખ બાળકોને તાજું અને પૌષ્ટિક ભોજન આપવા માટે તથા દૂધ સંજીવની અને અન્ન ત્રિવેણી યોજનાઓ માટે કુલ ₹૧૦૧૫ કરોડની જોગવાઈ
- રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ અંતર્ગત રાજ્યમાં અંદાજે ૨ લાખ ૭૦ હજાર વિદ્યાર્થીઓ ખાનગી પ્રાથમિક શાળામાં અભ્યાસ કરે છે. આ બાળકોની ફી અને યુનિફોર્મ, બૂટ તથા સ્કૂલ બેગ આપવા માટે દરેક બાળકને ₹૩૦૦૦ રાજ્ય સરકાર ચુકવે છે તે માટે ₹૩૪૧ કરોડની જોગવાઈ.
- જ્ઞાનકુંજ અંતર્ગત પ્રાથમિક શાળાઓના ૧૦,૦૦૦ વર્ગખંડમાં વર્ચુઅલ ક્લાસરૂમ અને ભાર વિનાના ભણતર માટે ₹૧૦૩ કરોડની જોગવાઈ.
- IT આધારિત અભ્યાસ, શાળાઓમાં નિયમિત હાજરી, શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન તેમજ કમ્પ્યુટર લેબને અદ્યતન કરવા માટે ₹૧૦૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ૧૫૧ કસ્તુરબા ગાંધી બાલિકા વિદ્યાલયમાં અભ્યાસ કરતી આશરે ૧૫ હજાર કન્યાઓને વિનામૂલ્યે શિક્ષણ, હોસ્ટેલ તથા ભોજન સુવિધા આપવા માટે ₹૮૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ઘરથી શાળાનું અંતર એક કિલોમીટરથી વધારે હોય તેવી સરકારી શાળાના ૧ લાખ ૩૪ હજાર બાળકોના પરિવહન માટે ₹૬૦ કરોડની જોગવાઈ.
- શાળામાં ન ગયેલ હોય અને અનિયમિત હોય તેવા બાળકોને નિશાળે નિયમિત લાવવા તેમજ આવા બાળકોને વ્રીજ-કોર્ષ કરાવવા માટે ₹૬૪ કરોડની જોગવાઈ.
- સરકારી શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતા આશરે ૧ લાખ ૩૦ હજાર દિવ્યાંગ બાળકોને સાધનો પૂરા પાડવા તેમજ વિશિષ્ટ જરૂરિયાતવાળા ૭ હજાર દિવ્યાંગ બાળકોને થેરાપીની સુવિધા માટે ₹૪૬ કરોડની જોગવાઈ
- ૧૫૯ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના બાંધકામ અને મરામત માટે ₹૧૯૬ કરોડની જોગવાઈ.

ઉચ્ચ અને ટેકનિકલ શિક્ષણ

- મુખ્યમંત્રી યુવા સ્વાવલંબન યોજના અંતર્ગત રાજ્યના પ્રાથમિકથી ઉચ્ચ શિક્ષણમાં અભ્યાસ કરતા તેજસ્વી અને જરૂરિયાતમંદ ૭૯ લાખ વિદ્યાર્થીઓને ફી પેટે આર્થિક સહાય તેમજ અન્ય શૈક્ષણિક સવલતો પૂરી પાડવા ₹૩૭૦ કરોડની જોગવાઈ.
- જરૂર સરકારી કોલેજો તથા સરકારી યુનિવર્સિટીઓના નવા ભવનોના બાંધકામ માટે ₹૨૦૬ કરોડની જોગવાઈ
- કોલેજ અને પોલિટેકનીકના પ્રથમ વર્ષમાં પ્રવેશ મેળવતા ૩ લાખ વિદ્યાર્થીઓને ટેબલેટ આપવા માટે ₹૨૫૨ કરોડની જોગવાઈ.
- આર્ટીફિશીયલ ઇન્ટેલીજન્સ અને રોબોટીક્સ જેવી ઉભરતી ટેકનોલોજીથી વિદ્યાર્થીઓને અવગત કરાવવા અદ્યતન લેબોરેટરી સ્થાપવા, સ્ટુડન્ટ સ્ટાર્ટઅપ અને ઇનોવેશન પોલીસી તેમજ ઇનોવેશન હબ માટે ₹૫૦ કરોડની જોગવાઈ.

આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ

આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ માટે ₹૧૦૮૦૦ કરોડની જોગવાઈ

જરૂરિયાતમંદ લોકોને વિનામૂલ્યે તબીબી સારવાર આપવા માટે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આયુષ્યમાન ભારત-પ્રધાનમંત્રી જન આરોગ્ય યોજના શરૂ કરેલ છે. આ યોજના અંતર્ગત ૧૮૦૦થી વધારે પ્રોસીઝર્સની વિનામૂલ્યે સારવાર આપવામાં આવે છે. આ યોજના અંતર્ગત ગુજરાતમાં ૭૨ લાખથી વધુ કુટુંબો, એટલે કે ૪ કરોડ વ્યક્તિઓ, લાભાર્થી છે. જેના અમલમાં ગુજરાત રાજ્ય અગ્રીમ છે. અત્યાર સુધીમાં ૪ લાખ ૯૦ હજાર લાભાર્થી દાવાઓ નોંધાયેલ છે અને તેના સારવાર ખર્ચ પેટે ₹૮૧૮ કરોડ ચુકવવામાં આવેલ છે.

માનનીય વડાપ્રધાનશ્રીના વર્ષ-૨૦૨૫ સુધીમાં ટીબી મુક્ત ભારતના આહ્વાન તેમજ લેપ્રસી, એનેમિયા અને કુપોષણ જેવા રોગોથી મુક્ત ભારતના સ્વપ્નને સાકાર કરવાની યોજનાઓ ગુજરાતે અમલમાં મુકેલ છે.

- ગ્રામ્ય વિસ્તારની જેમ શહેરી વિસ્તારોમાં વસતા ૨ કરોડ ૭૫ લાખ નાગરિકોને આરોગ્યની સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવા અમારી સરકારે શહેરી વિસ્તારોનાં આરોગ્ય તંત્રના સુદૃઢીકરણનો પ્રજાલક્ષી નિર્ણય કરેલ છે. જે અંતર્ગત સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્ર સુધીના નિષ્ણાંતો, તબીબો, સ્ટાફ નર્સો, આશા બહેનો સહિત ૮૬૦૦ જેટલા આરોગ્ય કર્મચારીઓની નિમણૂક કરવામાં આવશે. આ પ્રોગ્રામ માટે ₹૧૧૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ગુજરાતની લોકપ્રિય “મા અને “મા વાત્સલ્ય” યોજના અંતર્ગત તારીખ ૩૧/૦૫/૨૦૧૯ સુધીમાં ₹૨,૭૫૮ કરોડના ખર્ચે ૧૮ લાખથી વધારે લાભાર્થીઓને સારવાર આપવામાં આવેલ છે. આ યોજના સાથે ખાનગી અને સરકારી-ગ્રાન્ટ ઇન એઈડ હોસ્પિટલો થઈને ૨,૬૩૮ હોસ્પિટલો સંકળાયેલ છે. જે માટે ₹૧૦૦૦ કરોડની જોગવાઈ.

- આયુષ્માન ભારત – પ્રધાનમંત્રી જન આરોગ્ય યોજના હેઠળ **₹૪૫૦ કરોડ**ની જોગવાઈ
- રાજ્યની સરકારી હોસ્પિટલોમાં દર્દીઓને વિનામૂલ્યે દવાઓ આપવામાં આવે છે. જે માટે **₹૫૦૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- મલેરિયા, ડેન્ગ્યુ, ચિકનગુનિયા, સીઝનલ ફ્લુ વગેરે રોગોના નિયંત્રણ માટે **₹૩૧૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યની હોસ્પિટલોમાં તબીબી ઉપકરણો વસાવવા **₹૬૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ઓછા વજન સાથે જન્મેલા બાળકો માટેની સફળ બાલસખા-૩ યોજનાનો વ્યાપ વધારી સમગ્ર રાજ્યમાં અમલ કરવા **₹૮૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- પેટા કેન્દ્રો, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રો તથા સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્રોના બાંધકામ માટે **₹૧૨૯ કરોડ**ની જોગવાઈ.

તબીબી શિક્ષણ

MBBSની ૪૮૦૦, ડેન્ટલની ૧૨૪૦, અનુસ્નાતક અને અનુસ્નાતક ડિપ્લોમા તેમજ સુપર સ્પેશ્યાલિટીની કુલ ૧૯૪૪ બેઠકો ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી છે.

- કેન્દ્ર સરકારે રાજકોટ ખાતે નામાંકિત AIIMS **હોસ્પિટલ** બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે. જેના માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૨૦૦ એકર જમીનની ફાળવણી કરવામાં આવેલ છે. આ હોસ્પિટલની આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓ માટે **₹૧૦ કરોડ**ની પ્રાથમિક જોગવાઈ.
- પાલનપુર અને દાહોદ ખાતે બ્રાઉન ફીલ્ડ કોલેજો કાર્યરત છે. વિસનગર અને નડિયાદમાં ગ્રીન ફીલ્ડ અને અમરેલીમાં બ્રાઉન ફીલ્ડ કોલેજોને ચાલુ વર્ષે મંજૂરી મળેલ છે. જેનાથી રાજ્યમાં MBBS ની ૭૫૦ બેઠકોનો વધારો થયેલ છે. જેના માટે **₹૮૦ કરોડ** જોગવાઈ.
- પ્રધાનમંત્રી સ્વાસ્થ્ય સુરક્ષા યોજના અંતર્ગત સુરત અને ભાવનગર ખાતે સુપર સ્પેશ્યાલિટી હોસ્પિટલના બાંધકામ અને ઉપકરણો માટે **₹૧૬૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યની જુદી જુદી જનરલ હોસ્પિટલ, સબ ડિસ્ટ્રીક્ટ હોસ્પિટલ ખાતે ઓ.પી.ડી. બિલ્ડિંગ તથા નર્સિંગ હોસ્ટેલના બાંધકામ માટે **₹૧૧૬ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યમાં અત્યાર સુધી ૮૦ ઉપરાંત ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત હોસ્પિટલોને ગ્રાન્ટ ફાળવવામાં આવતી હતી. નવી નીતિ અંતર્ગત રાજ્ય સરકાર દ્વારા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત હોસ્પિટલોને વધુ સહાય આપવાનો નિર્ણય કરેલ છે. જેના માટે **₹૪૨ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યની લોકપ્રિય ૧૦૮ એમ્બ્યુલન્સ સેવા માટે નવી ૧૦૦ એમ્બ્યુલન્સ ખરીદવા **₹૧૮ કરોડ**ની જોગવાઈ

- કોટેજ હોસ્પિટલ ભિલોડા અને સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્ર ગરુડેશ્વરને અપગ્રેડ કરી સબ ડીસ્ટ્રીક્ટ હોસ્પિટલમાં રૂપાંતર કરવા માટે ₹૬ કરોડની જોગવાઈ.
- નેશનલ આયુષ મિશન અંતર્ગત ૩૧૦ સરકારી આયુર્વેદ દવાખાનાંને હેલ્થ વેલનેસ સેન્ટરમાં રૂપાંતરિત કરવા માટે ₹૪૮ કરોડની જોગવાઈ.
- ૭.૭. હોસ્પિટલ, જામનગરને આધુનિક સુવિધા ધરાવતી હોસ્પિટલ તરીકે અપગ્રેડ કરવા પ્રથમ તબક્કે “મેટરનીટી ચાઈલ્ડ” બ્લોક માટે ₹૨૫ કરોડની જોગવાઈ.
- સર ટી. હોસ્પિટલ, ભાવનગર ખાતે “મેટરનીટી ચાઈલ્ડ” બ્લોક માટે ₹૧૦ કરોડની જોગવાઈ.
- મહેસાણા સિવિલ હોસ્પિટલને અદ્યતન કરવા ₹૫ કરોડની જોગવાઈ.
- ૧૫ સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્રોને પેટા જિલ્લા હોસ્પિટલમાં અપગ્રેડ કરવા ₹૧૪ કરોડની જોગવાઈ.

મહિલા અને બાળ વિકાસ

મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ માટે ₹૩૧૩૮ કરોડની જોગવાઈ

મહિલાઓ, બાળકો, કિશોરીઓ તથા સગર્ભા-ધાત્રી માતાઓના સંકલિત વિકાસ માટે અમારી સરકાર પ્રતિબદ્ધ છે. સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના મારફત ૫૩,૦૨૯ આંગણવાડી કેન્દ્રો દ્વારા ૫૯ લાખ લાભાર્થીઓને પૂરક પોષણ અને આરોગ્ય શિક્ષણ પૂરું પાડવામાં આવે છે.

- દીકરીઓના જન્મદરમાં વધારો કરવા, તેઓની આર્થિક – સામાજિક સ્થિતિ મજબૂત કરવા, શિક્ષણમાં ડ્રોપઆઉટ રેટ ઘટાડવા તેમજ બાળલગ્ન પ્રથા અટકાવવાના હેતુથી અમારી સંવેદનશીલ સરકારની એક નવી યોજના, **વહાલી દીકરી યોજના** અમલમાં મુકવાની હું જાહેરાત કરું છું. જેમાં કુટુંબના પહેલા બે બાળકો પૈકીની દીકરીઓને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર થશે. આ **વહાલી દીકરી યોજના** અંતર્ગત દીકરીના પ્રથમ ધોરણમાં પ્રવેશ વખતે ₹૪૦૦૦, નવમાં ધોરણમાં આવે ત્યારે બીજા ₹૬૦૦૦ તેમજ તે દીકરી ૧૮ વર્ષની વય વટાવે ત્યારે તેને રૂપિયા એક લાખ આપવામાં આવશે. **વહાલી દીકરી યોજના**થી સ્ત્રી ભૂણ હત્યા અટકાવવામાં મદદ થશે, કન્યા કેળવણીને પ્રોત્સાહન મળશે અને દીકરી પુખ્ત વયની થાય ત્યારે ઉચ્ચ શિક્ષણ અને તેના લગ્ન પ્રસંગ માટે મોટી રકમ મળશે. **વહાલી દીકરી યોજના**નો લાભ વાર્ષિક રૂપિયા બે લાખ સુધીની આવક ધરાવતા પરિવારને મળશે. આ નવી યોજના માટે ₹૧૩૩ કરોડની જોગવાઈ.
- આંગણવાડીમાં અપાતા પૂરક પોષણ માટે ₹ ૭૫૧ કરોડની જોગવાઈ.
- નિરાધાર વિધવા મહિલાઓને પેન્શન આપવા માટે ₹૩૭૬ કરોડની જોગવાઈ.
- પૂર્ણા યોજનાના અમલથી કિશોરીઓમાં કુપોષણ, એનિમિયા, ઓછું વજન જેવી સમસ્યાઓમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થયેલ છે. આ યોજના માટે ₹૮૭ કરોડની જોગવાઈ.
- ૧૨૦૦ આંગણવાડી કેન્દ્રો-નંદધરના નવા પાકા મકાનો બનાવવામાં આવશે. જેનો લાભ અંદાજે ૩૫ હજાર બાળકોને થશે. આ માટે ₹૨૪ કરોડની જોગવાઈ.

પાણી પુરવઠો

પાણી પુરવઠાની વિવિધ યોજનાઓ માટે ₹૪૩૦૦ કરોડની જોગવાઈ

ગુણવત્તાયુક્ત પાણી સૌને સતત ઉપલબ્ધ કરાવવું એ કોઈપણ સરકાર માટે સૌથી મોટા પડકારોમાંનો એક છે. અમે ભવિષ્યના આ પડકાર માટે અત્યારથી જ ગુજરાત સજ્જ અને સક્ષમ બને તે હેતુથી મોટા પાયે પાણી પુરવઠાના આયોજનો હાથ ધર્યા છે, જેની મુખ્ય વિગતો રજૂ કરું છું.

- મારા લેખાનુદાન પ્રવચનમાં રાજ્યમાં મીઠા પાણીની ઉપલબ્ધિ વધારવા ડીસેલીશન પ્લાન્ટ સ્થાપવાની જાહેરાત કરી હતી. રાજ્યમાં ૩૭ કરોડ લીટર પ્રતિ દિવસની ક્ષમતા ધરાવતા ૮ ડીસેલીનેશન પ્લાન્ટ PPP ના ધોરણે સ્થાપવા માટે ટેન્ડર પ્રસિદ્ધ કરી દેવામાં આવેલ છે. આ કામગીરી માટે અંદાજે ₹૩૦૦૦ કરોડનો ખર્ચ થનાર છે. વધુમાં દરિયાકાંઠા અને રણ વિસ્તારના ગામો માટે ૧૦૦ નાના “બ્રેકીશ વોટર ડીસેલીનેશન” પ્લાન્ટની સ્થાપના માટે ₹૫૦ કરોડની જોગવાઈ સૂચવેલ છે.
- દેશમાં સુએઝની ટ્રીટમેન્ટ કરી તેના પુનઃવપરાશ માટે “રીયુઝ ઓફ ટ્રીટડ વેસ્ટ વોટર” નીતિ જાહેર કરનાર ગુજરાત પ્રથમ રાજ્ય છે. આ નીતિ અંતર્ગત જુદા જુદા પ્રોજેક્ટ્સ માટે ₹૧૯૯ કરોડની જોગવાઈ.
- રાજ્યમાં અંબાજીથી ઉમરગામ સુધીના આદિજાતિ વિસ્તારમાં અંદાજે ₹૩૦૦૦ કરોડના કામો પ્રગતિ હેઠળ છે. જેનાથી ૧૧ જિલ્લાના ૩૧ તાલુકાના ૨૦૨૨ ગામો અને ૬ શહેરોની ૪૧ લાખ વસતિને લાભ થશે.
- આદિજાતિ વિસ્તારમાં કામો—
 - સાબરકાંઠા જિલ્લાના ખેડબ્રહ્મા, વિજયનગર અને પોશીના તાલુકાઓના ૧૧૯ ગામો અને ૪૦ ફળિયાને આવરી લેતી ₹૧૩૬ કરોડની યોજના.
 - ડાંગ જિલ્લાના ૬૯ ગામો માટે નદીઓ પર વિચર આધારિત ₹૧૨૫ કરોડની યોજના.
 - ગરુડેશ્વર તાલુકાના ૩૬ ગામો અને ૨૭ ફળિયાને આવરી લેતી ₹૪૫ કરોડની યોજના.
 - વલસાડ જિલ્લાના પારડી તાલુકાના ૪૦ ગામો અને ૩૮૯ ફળિયાને આવરી લેતી ₹૧૧૨ કરોડની યોજના.
 - વલસાડ તાલુકાના ૧૧૧ ગામો અને ૩૭૪ ફળિયાઓને આવરી લેતી ₹૧૩૭ કરોડની યોજના.
 - છૂટાછવાયા આદિજાતિ વિસ્તારોમાં સ્થાનિક પાણીની વ્યવસ્થા માટે ૨૦૦૦ મીની પાઈપ યોજના અંતર્ગત ₹૧૦૦ કરોડની જોગવાઈ
- સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ, ઉત્તર અને મધ્ય ગુજરાતના ૧૯ જિલ્લાઓના ૨૨૭૭ ગામોને આવરી લેતી જુદી જુદી ૪૩ જૂથ પાણી પુરવઠા યોજનાઓમાં સુધારણા કરવા માટે ₹૫૦૦ કરોડની જોગવાઈ
- પાણી પુરવઠા ગ્રીડને વધારે સુઢઢ કરવા માટે—
 - બ્રાહ્મણી-૨ ડેમથી સાદુલકા પંખીંગ સ્ટેશન સુધી પાઈપલાઈન યોજના માટે ₹૨૯૦ કરોડની જોગવાઈ
 - જામનગર, દેવભૂમિ દ્વારકા અને પોરબંદર જિલ્લાઓને જોડતા નેટવર્કમાં આંતર જોડાણની યોજના માટે ₹૨૫૦ કરોડની જોગવાઈ

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ માટે ₹૪૨૧૨ કરોડની જોગવાઈ

અનુસૂચિત જાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાતવર્ગ, વિચરતી અને વિમુક્ત જાતિઓ, આર્થિક રીતે પછાત વર્ગો, લઘુમતીઓ, દિવ્યાંગો, વૃદ્ધો, નિરાધાર બાળકો અને ટ્રાન્સજેન્ડરનું ઉત્થાન થાય અને સામાજિક સમરસતાનું વાતાવરણ સર્જાય તે માટે સરકાર સતત પ્રયત્નશીલ છે.

- ધોરણ ૧ થી ૧૦ માં અભ્યાસ કરતા અનુસૂચિત જાતિના ૪.૮૬ લાખ અને વિકસતી જાતિના ૪૦ લાખ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ તેમજ પ્રાથમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા અનુસૂચિત જાતિના ૩.૮૦ લાખ અને વિકસતી જાતિના ૩૫ લાખ વિદ્યાર્થીઓને ગણવેશ સહાય આપવા માટે ₹૬૦૧ કરોડની જોગવાઈ.
- અનુસૂચિત જાતિના ૭૫૦૦ લાભાર્થીઓને ડૉ.આંબેડકર આવાસ યોજના અને વિકસતી જાતિના ૧૬,૩૭૫ લાભાર્થીઓને પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય આવાસ યોજના અંતર્ગત મકાન બાંધવા લાભાર્થી દીઠ રૂપિયા ૧ લાખ ૨૦ હજારની સહાય આપવા માટે ₹૧૮૬ કરોડની જોગવાઈ.
- ધોરણ ૯ માં અભ્યાસ કરતી અનુસૂચિત જાતિની ૨૧ હજાર અને વિકસતી જાતિની ૧ લાખ ૬૦ હજાર કન્યાઓને પિના મૂલ્યે સાયકલ આપવા માટે ₹૭૪ કરોડની જોગવાઈ.
- અનુસૂચિત જાતિની ૧૩ હજાર, સામાજિક અને શૈક્ષણિક પછાત વર્ગ તેમજ આર્થિક પછાત વર્ગની ૨૨ હજાર કન્યાઓને કુંવરબાઈના મામેરા યોજના હેઠળ સહાય આપવા માટે ₹૩૫ કરોડની જોગવાઈ.
- પાટણ, લુણાવાડા અને બોટાદ ખાતે અનુસૂચિત જાતિના કુમાર છાત્રાલયો તથા પાટણ, ગાંધીનગર, પોરબંદર, વઢવાણ અને બોટાદ ખાતે કન્યા છાત્રાલયો માટે અદ્યતન સુવિધા સાથેના મકાન બાંધવામાં આવશે. જેના માટે પ્રથમ તબક્કે ₹૧૫ કરોડની જોગવાઈ.
- ગાંધીનગર, બારડોલી અને મોડાસા ખાતે સમરસ કુમાર-કન્યા છાત્રાલયના બાંધકામ માટે ₹૯ કરોડની જોગવાઈ.
- રૈયા જિલ્લો રાજકોટ ખાતે ચાલતા સરકારી કુમાર છાત્રાલય અને સુરેન્દ્રનગર ખાતે ચાલતી આદર્શ નિવાસી શાળા માટે ₹૧૨ કરોડના ખર્ચે અદ્યતન સુવિધા સાથેના મકાન બાંધવામાં આવશે. જેના માટે આ વર્ષે ₹૪ કરોડની જોગવાઈ.
- કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને રહેવા-જમવાની સુવિધા સાથેના અનુસૂચિત જાતિના ૫ અને વિકસતી જાતિના ૫ નવા સરકારી છાત્રાલયો શરૂ કરવામાં આવશે. જે માટે ₹૩ કરોડની જોગવાઈ.

સમાજ સુરક્ષા

- પૃદ્ધ પેન્શન સહાય યોજનાના ૮ લાખ ૨૦ હજાર લાભાર્થીઓ માટે ₹૭૫૧ કરોડની જોગવાઈ.
- પ્રખ્યાત EDI, ગાંધીનગર ખાતે દિવ્યાંગો માટે ખાસ તાલીમ સેન્ટર ઊભું કરી ત્રણ વર્ષમાં ૨૪ હજાર દિવ્યાંગોને રોજગારલક્ષી તાલીમ આપવામાં આવશે. જે માટે ₹૮ કરોડની જોગવાઈ.
- ૫ જિલ્લામાં નવા સરકારી બાળ સંભાળ ગૃહ શરૂ કરવા ₹૭ કરોડની જોગવાઈ.
- માનસિક બીમારીમાંથી સાજી થયેલી વ્યક્તિઓના પુનઃ સ્થાપન માટે ૭ નવા ગૃહો શરૂ કરવામાં આવશે. જેના મકાન બાંધકામ અને સંચાલન માટે આ વર્ષે ₹૫ કરોડની જોગવાઈ.
- માનસિક દિવ્યાંગ બહેનો માટે રાજકોટ ખાતે દિવ્યાંગ કલ્યાણ સંસ્થા શરૂ કરવામાં આવશે. જેના મકાન બાંધકામ અને સંચાલન માટે ₹૫ કરોડની જોગવાઈ.
- ૧૦ નવા પૃદ્ધાશ્રમ શરૂ કરવા આ વર્ષે ₹૧ કરોડની જોગવાઈ.
- ટ્રાન્સજેન્ડર્સના વિકાસ અર્થે વિવિધ યોજનાઓ બનાવવામાં આવશે અને તે માટે અલાયદું ફંડ ઊભું કરવામાં આવશે. જે માટે આ વર્ષે ₹૫૦ લાખની પ્રાથમિક જોગવાઈ.

આદિજાતિ વિકાસ

સંકલિત આદિજાતિ વિકાસ યોજના હેઠળ આ વર્ષે ₹૧૪,૫૬૭ કરોડ ફાળવવામાં આવેલ છે. જે પૈકી આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ માટે ₹૨૪૮૧ કરોડની જોગવાઈ.

આદિજાતિ સમાજનો શૈક્ષણિક વિકાસ-

- રાજપીપળા ખાતે બિરસા મુંડા ટ્રાયબલ યુનિવર્સિટી ₹૩૪૧ કરોડના ખર્ચે બાંધવામાં આવી રહેલ છે. જેના માટે આ વર્ષે ₹૧૨૫ કરોડની જોગવાઈ.
- ૫૦ આદર્શ નિવાસી શાળા, ૫૪૪ આશ્રમશાળા અને ૯૧ ઈ.એમ.આર.એસ.સ્કૂલ મળી ૬૮૫ શાળાઓના ૧ લાખ ૩૦ હજાર આદિજાતિ બાળકોના શિક્ષણ, રહેવા જમવાની સુવિધા માટે ₹૫૧૧ કરોડની જોગવાઈ.
- અનુસૂચિત જનજાતિના બે લાખ વિદ્યાર્થીઓને પોસ્ટ મેટ્રીક શિષ્યવૃત્તિ આપવા માટે ₹૩૪૦ કરોડની જોગવાઈ.
- અનુસૂચિત જનજાતિના પ્રિ એસ.એસ.સી.ના ૧૫ લાખ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ અને ગણવેશ આપવા માટે ₹૨૨૧ કરોડની જોગવાઈ.
- ઉમરપાડા, વાંકલ, બારડોલી, ઝાલોદ અને ભરૂચ ખાતેના કન્યા છાત્રાલય તેમજ સોનગઢ, વાપી, તરસાડી નિવાસી શાળાના વિસ્તૃતીકરણ તથા તલાલા, બારડોલી ખાતે બે નવી આદર્શ નિવાસી શાળા બાંધવા માટે કુલ ₹૬૪ કરોડની જોગવાઈ.

- વાઘલખોડ, માંડવી, નસવાડી, સાગબારા, પોશીના ખાતે એકલવ્ય મોડેલ રેસીડેન્સીયલ સ્કૂલ, ઝાલોદ ખાતે મોડેલ શાળા, તણખલા, પોશીના અને ઘરમપુર ખાતે કન્યા સાક્ષરતા નિવાસી શાળા તેમજ ઝાલોદ અને પાવી જેતપુર ખાતે છાત્રાલયના મકાન બાંધકામ માટે **₹૫૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ખૂબ જ લોકપ્રિય એવી દૂધ સંજીવની યોજનાનો લાભ ૧૧ લાખ આદિજાતિ બાળકોને મળે છે. જેના માટે **₹૧૪૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- એકલવ્ય મોડેલ રેસીડેન્સીયલ સ્કૂલોના સારા પરિણામો ધ્યાને લેતાં ચાલુ વર્ષે રાજ્ય સરકારના ખર્ચે ઘોઘંબા, માંગરોળ, કુકરમુંડા, ઉમરગામ અને મેઘરજ ખાતે નવી પાંચ એકલવ્ય મોડેલ રેસીડેન્સીયલ સ્કૂલ શરૂ કરવામાં આવશે. જે માટે આ વર્ષે **₹૨ કરોડ**ની પ્રાથમિક જોગવાઈ.
- કન્યા સાક્ષરતા નિવાસી શાળા (GLLRS)ના માધ્યમથી ઓછા સાક્ષરતા દર વાળા આદિજાતિ વિસ્તારની આદિજાતિ કન્યાઓના શિક્ષણ પર વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવે છે. GLLRSમાં હાલમાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા કન્યા દીઠ વાર્ષિક ₹૨૭૧૦૦ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ₹૧૦ હજાર, આમ કુલ ₹૩૭,૧૦૦ નો ખર્ચ કરવામાં આવે છે. હવે રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેમાં કન્યા દીઠ વાર્ષિક ₹૨૦ હજારનો નોંધપાત્ર વધારો કરી ₹૫૭,૧૦૦ નો ખર્ચ કરવામાં આવશે. સરકારના આ મહત્વપૂર્ણ નિર્ણયથી ૧૬૧૪૦ આદિજાતિ કન્યાઓને સીધો લાભ મળશે. જે માટે **₹૩૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સૈનિક સ્કૂલ ખેરેયા અને બીલવણમાં વિદ્યાર્થીદીઠ વાર્ષિક રીકરીંગ ગ્રાન્ટ ₹૫૨ હજારમાં ₹૧૮ હજારનો વધારો કરી તે ₹૭૦ હજાર કરવામાં આવશે. ડાંગ જિલ્લાની પાંચ તેમજ ક્વાંટ અને વાઘોડિયાની બે ઈ.એમ.આર.એસ. શાળાઓમાં પણ વાર્ષિક રીકરીંગ ગ્રાન્ટ ₹૪૨ હજારમાં ₹૨૮ હજારનો વધારો કરી તે ₹૭૦ હજાર કરવામાં આવશે. જે માટે **₹૭ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજપીપળા, ડેડિયાપાડા, મહુવા, ઉમરપાડા અને અંકલેશ્વર ખાતે કન્યાઓ માટે તેમજ સાગબારા ખાતે કુમારો માટે નવી આદર્શ નિવાસી શાળાઓ શરૂ કરવા માટે **₹૨ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ૧૮ આદિજાતિ તાલુકાઓમાં કુમાર, કન્યા અને મિશ્ર માધ્યમિક કક્ષાની નવી આદર્શ નિવાસી શાળાઓ શરૂ કરવા માટે **₹૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ડાંગ જિલ્લામાં બારીપાડા, માલેગામ, ગારખડી, મહાલ અને ચિંચલી ખાતે એકલવ્ય પેટર્ન મુજબ કાર્યરત શાળાઓમાં **₹૫૭ કરોડ**ના ખર્ચે છાત્રાલય બાંધવામાં આવશે. જે માટે આ વર્ષે **₹૧૮ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- દાહોદ, રાજપીપળા, ઝઘડિયા અને વલસાડ જિલ્લાના વેલવાય ખાતે આદર્શ નિવાસી શાળાના નવીન છાત્રાલય અને સ્ટાફ ક્વાર્ટસના બાંધકામ માટે **₹૧૯ કરોડ**ની જોગવાઈ.

આદિજાતિ સમાજ માટે આજીવિકાના અવસરો-

- અતિ પછાત એવા હળપતિ અને આદિમજૂથને પીવાનું પાણી, આર્થિક સહાયતા, શિક્ષણ, વીજળી, આવાસ અને રસ્તાની છ પાયાની સુવિધાઓ આપવા માટે **₹૫૬ કરોડ**ની જોગવાઈ.

**પંચાયત અને
ગ્રામ વિકાસ**

- સંકલિત ડેરી વિકાસ યોજના હેઠળ દાંતા અને પોશીના ખાતે ડેરીના ખાસ પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવામાં આવશે. જેના માટે ₹૩૭ કરોડની જોગવાઈ.

આદિજાતિ અને હળપતિ જાતિના લોકો માટે આવાસ બાંધવા માટે ₹૪૨ કરોડની જોગવાઈ.

પંચાયત, ગ્રામ ગૃહ નિર્માણ અને ગ્રામ વિકાસ વિભાગ માટે ₹૮૪૬૨ કરોડની જોગવાઈ

માનનીય વડાપ્રધાનશ્રીના ૨૦૨૨ સુધીમાં સૌને આવાસ આપવાના લક્ષ્યને સિદ્ધ કરવા અમારી સરકાર કટિબદ્ધ છે. આ કાર્યક્રમ **પ્રધાન મંત્રી આવાસ યોજના-ગ્રામીણ** અને **મુખ્યમંત્રી આવાસ પ્રોત્સાહક સહાય યોજના** થકી પૂર્ણ કરવાનો અભિગમ છે.

- વર્ષ-૨૦૨૨ સુધીમાં સૌને આવાસનો ઉમદા આશય પૂર્ણ કરવા ૨ લાખ ૪ હજાર આવાસોના લક્ષ્યાંક સામે અત્યાર સુધી ₹૨૧૦૫ કરોડના ખર્ચે ૧ લાખ ૮૫ હજાર આવાસોનું બાંધકામ પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે. આ કાર્યક્રમ અન્વયે આ વર્ષે ૧ લાખ ૭ હજાર નવા આવાસો બાંધવામાં આવશે. જેના માટે ₹૧૨૦૮ કરોડની જોગવાઈ.
- લોકોને વધુ ઝડપથી રહેણાંકના પાકા મકાન આપી શકાય તે માટે રાજ્ય સરકારે લક્ષ્યાંક ઉપરાંત વધારાના ૨૧ હજાર આવાસો માટે ₹૨૫૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.
- આ કાર્યક્રમ સમયબદ્ધ રીતે પૂર્ણ કરવાના નિર્ધાર સાથે, ૬ માસમાં આવાસનું બાંધકામ પૂર્ણ કરનાર ૧૦ હજાર જેટલા લાભાર્થીઓને **મુખ્યમંત્રી આવાસ પ્રોત્સાહક સહાય યોજના** અંતર્ગત વધારાના ₹૨૦ હજારની સહાય આપવામાં આવશે. જે માટે ₹૨૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ઇન્દિરા આવાસ યોજનાના ૭૫ હજાર ચાલુ આવાસો પણ આ વર્ષે પૂર્ણ કરવામાં આવશે. જે માટે ₹૭૫ કરોડની જોગવાઈ.

“૨૦૨૨ સુધીમાં સૌને આવાસ” કાર્યક્રમ આપણા રાજ્યમાં વર્ષ-૨૦૨૨ પહેલા પૂર્ણ કરવાના આશયથી આ વર્ષે ₹૧૫૫૩ કરોડની માતબર રકમની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

- નેશનલ રીવર કન્ઝર્વેશન પ્રોગ્રામ હેઠળ દક્ષિણ ગુજરાતની ખૂબ જ અગત્યની અને પવિત્ર તાપી નદીના શુદ્ધિકરણનો પ્રોજેક્ટ ભારત સરકાર, ગુજરાત સરકાર અને સુરત મહાનગરપાલિકાના સહયોગથી ₹૬૨૨ કરોડના ખર્ચે હાથ ધરાશે. જેનો લાભ સુરત શહેર સહિત સમગ્ર તાપી નદીના વિસ્તારને મળશે.
- સ્વરણ ભારત મિશન-ગ્રામીણ અંતર્ગત ₹૭૬૨ કરોડની જોગવાઈ.
- મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર યોજના અંતર્ગત ₹૪૬૦ કરોડની જોગવાઈ.

- પ્રધાનમંત્રી કૃષિ સિંચાઈ યોજના માટે ₹૩૦૭ કરોડની જોગવાઈ.
- શ્યામાપ્રસાદ મુખર્જી રુર્બન મીશન માટે ₹૧૨૦ કરોડની જોગવાઈ.
- સ્વચ્છ ગામ સ્વસ્થ ગામ યોજના અને મહાત્મા ગાંધી સ્વચ્છતા મિશન અંતર્ગત ગ્રામ પંચાયતોને સહાયક અનુદાન આપવા ₹૮૮ કરોડની જોગવાઈ.

શહેરી વિકાસ

શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહનિર્માણ વિભાગ માટે ₹૧૩૧૪૯ કરોડની જોગવાઈ

રાજ્યની જુદા જુદા વસતિ શહેરોમાં રહે છે. શહેરોમાં વસતા અંદાજે ૩ કરોડ નાગરિકોને જરૂરી તમામ જાહેર સુવિધાઓ મળે તે માટે સરકાર પ્રતિબદ્ધ છે.

- રાજ્યના શહેરી વિસ્તારોમાં ખૂબ ઉપયોગી અને લોકપ્રિય થયેલ સ્પર્ધાત્મક જયંતી મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના હેઠળ ₹૪૮૯૪ કરોડની જોગવાઈ.
- ભૂગર્ભ ગટર તેમજ પાણી પુરવઠાની સુવિધા ઊભી કરવા માટે ₹૧૪૨૬ કરોડ તેમજ મુખ્યમંત્રી સડક યોજના હેઠળ ₹૫૦૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ૨૦૨૨ સુધીમાં સૌને ઘર પૂરા પાડવાના ઉમદા હેતુસર પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના અમલમાં છે. જેમાં રાજ્યમાં ૪ લાખ ૮૦ હજાર આવાસો મંજૂર કરેલ છે. આ યોજના માટે ₹૧૨૪૮ કરોડની જોગવાઈ.
- સ્વચ્છ ભારત મિશન અંતર્ગત શહેરોને સ્વચ્છ બનાવવા અને નાગરિકોને આરોગ્યપ્રદ વાતાવરણ પૂરું પાડવા માટે ₹૩૬૮ કરોડની જોગવાઈ.
- જે નગરપાલિકાઓને પાણીનો પૂરતો જથ્થો મળે છે પરંતુ આ પાણીને સમગ્ર શહેરમાં વિતરણ કરવા માટેની વ્યવસ્થા ખૂટે છે, તે ખૂટતી આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓ માટે ₹૨૦૦ કરોડની વિશેષ જોગવાઈ. આ કામગીરી પૂર્ણ થતા નાગરિકોને પૂરતા પ્રમાણમાં નિયમિત પીવાના પાણીની સુવિધા ઉપલબ્ધ થશે.
- શહેરોની ટ્રાફિકની સમસ્યાના ઉકેલ માટે તેમજ પેટ્રોલ, ડીઝલ અને સમયની બચત કરવાના ઉદ્દેશથી મહાનગરપાલિકા વિસ્તારોમાં ૫૪ અને નગરપાલિકા વિસ્તારોમાં ૨૧ એમ કુલ ૭૫ ફ્લાયઓવર બનાવવામાં આવશે. જેના માટે સ્પર્ધાત્મક જયંતી મુખ્ય મંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત ₹૨૫૦ કરોડની જોગવાઈ.
- શહેરી વિસ્તારમાં ટ્રાફિકની સમસ્યા નિવારવા એક લાખથી વધારે એવરેજ ટ્રાફિક વ્હીકલ યુનિટ ઘરાવતા ૩૭ રેલવે ફાટકો ઉપર એવરબ્રીજ અથવા અન્ડરબ્રીજ બનાવવા ચાલુ વર્ષે ₹૧૦૦ કરોડની જોગવાઈ.
- રાજ્યના શહેરો સતત વધતા જાય છે. શહેરની નજીકમાં આવેલ ગામડા તથા આઉટગ્રોથ વિસ્તાર શહેરમાં સમાવિષ્ટ થઈ જાય તેવી સ્થિતિ ઊભી થયેલ છે. આ વિસ્તારોમાં જરૂરી માળખાકીય સુવિધાઓ – પાણી, રસ્તા, સ્ટ્રીટ લાઈટ, ડ્રેનેજ વગેરે – માટે સ્પર્ધાત્મક જયંતી મુખ્ય મંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત ₹૨૫૦ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. જેનો લાભ લાખો નાગરિકોને મળશે.

- માનનીય વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વરદ હસ્તે **અમદાવાદની મેટ્રો રેલ સેવા**નો શુભારંભ થયેલ છે. મેટ્રો રેલ પ્રોજેક્ટને આગળ ધપાવવા માટે ચાલુ વર્ષે **₹૫૧૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- અમદાવાદ-ગાંધીનગર મેટ્રો ફેઝ-૨ તેમજ સુરત મેટ્રો રેલ પ્રોજેક્ટને ભારત સરકારની મંજૂરી મળેલ છે. જેની તાંત્રિક કામગીરી શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે માટે **₹૫૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યમાં અકસ્માતે લાગતી આગની ઘટનાઓને નિવારવા અને ઘટના સ્થળે તુરંત અગ્નિશામક સાધનો તેમજ માનવબળ પહોંચાડી, બચાવ રાહતની કામગીરી ઝડપથી થઈ શકે તે માટે ફાયર સ્ટેશનો ખાતે આધુનિક સાધનો અને માનવબળ પૂરું પાડવા તેમજ ફાયર સેફ્ટી ટ્રેનિંગ સેન્ટર કાર્યરત કરવા **₹૧૨૯ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **અમૃત યોજના** અંતર્ગત ૮ મહાનગરપાલિકા અને ૨૩ નગરપાલિકાઓમાં પાણી પુરવઠા, ગટર, વરસાદી પાણીનો નિકાલ, પરિવહન વગેરે માટે **₹૫૦૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યના ૬ શહેરો માટે **સ્માર્ટ સીટી મિશન** અંતર્ગત એરીયા બેઝ વિકાસના કામો જેવા કે એરીયા રીડેવલપમેન્ટ, કમાન્ડ એન્ડ કંટ્રોલ સેન્ટર, ઈન્ટરમોડલ ટ્રાન્સપોર્ટ હબ, CCTV, ઈન્ટરનેટ કનેક્ટીવીટી વગેરે માટે **₹૫૯૭ કરોડ**ની જોગવાઈ.

શ્રમ અને રોજગાર

શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ હેઠળ ₹૧૪૭૧ કરોડની જોગવાઈ

યુવાનોને રોજગાર ઉપલબ્ધ કરાવવાની સાથે શ્રમયોગીઓની સલામતી, આરોગ્ય અને કૌશલ્ય વર્ધનની સુવિધાઓ સરકાર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવી રહેલ છે. ધી ગુજરાત શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લીશમેન્ટ એક્ટ-૨૦૧૯ પસાર કરી દુકાનદારો તથા વ્યવસાયિકોને રજ કલાક વ્યવસાય કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

- આઈ.ટી.આઈ. સંસ્થાઓમાં માળખાકીય સુવિધાઓના સુદ્ધીકરણ માટે **₹૭૫ કરોડ**ની જોગવાઈ
- **મુખ્યમંત્રી એપ્રેન્ટીસશીપ યોજના** અંતર્ગત એક લાખ એપ્રેન્ટીસોની ભરતી માટે **₹૭૮ કરોડ**ની જોગવાઈ
- જોખમી કારખાનાઓમાં અને બાંધકામ સાઈટ પર કામ કરતા શ્રમયોગીઓના તંદુરસ્ત વર્ક એન્વાયરમેન્ટ અર્થે **"સચેત યોજના"** માટે **₹૧૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સ્થળાંતર કરતા બાંધકામ શ્રમિકોના બાળકો માટે હોસ્ટેલની સુવિધા ઊભી કરવા **₹૧૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.

માર્ગ અને મકાન

માર્ગ અને મકાન વિભાગ માટે ₹૧૦,૦૫૮ કરોડની જોગવાઈ

સુનિયોજિત અને ગુણવત્તાયુક્ત રોડ નેટવર્ક માટે ગુજરાત સમગ્ર દેશમાં જાણીતું છે. રાજ્યના કરોડો ગ્રામજનોમાં **મુખ્યમંત્રી ગ્રામ સડક યોજના** ખૂબ જ લોકપ્રિય થયેલ છે. રાજ્યના રસ્તાઓને પહોળા કરવા, નદીઓ પર પુલ બનાવવા, રેલવે ઓવરબ્રીજ, અન્ડરબ્રીજ અને ફ્લાયઓવર બનાવવા, સરકારી કચેરીઓ અને કર્મચારી આવાસ બનાવવા જેવી વિવિધ આંતર માળખાકીય સુવિધાઓ પર સરકાર વિશેષ ધ્યાન આપે છે.

- **મુખ્યમંત્રી ગ્રામ સડક યોજના**

મુખ્યમંત્રી ગ્રામ સડક યોજનાના પ્રથમ તબક્કામાં છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં ₹૧૦,૨૪૩ કરોડના ખર્ચે ૨૯,૮૮૫ કિલોમીટર ગ્રામ્ય માર્ગોના ૧૧,૨૨૪ કામોને મંજૂરી મળેલ છે. જે પૈકી ૧૯,૬૩૦ કિલોમીટરના ૭,૩૧૬ કામો પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે. અને ૧૦,૨૫૫ કિલોમીટરનાં ૩,૯૦૮ કામો પ્રગતિ હેઠળ છે અથવા શરૂ થનાર છે.

આ યોજનાની સફળતા, લોકોની જરૂરિયાતો અને માગણીઓ ધ્યાને લઈ સરકારે યોજનાનો બીજો તબક્કો હાથ ધરવાનો નિર્ણય કરેલ છે. આગામી ત્રણ વર્ષમાં વધારાના ₹૧૦,૦૦૦ કરોડના કામો આ યોજના હેઠળ હાથ ધરવામાં આવશે.

- આંતરમાળખાકિય સુવિધાઓ વધુ સુઘ્ઢ અને સંગીન બનાવવા માટે રસ્તા અને પુલો બનાવવા ₹૧૪૩૯ કરોડની જોગવાઈ –

૧,૫૧૭ કિલોમીટરના ૭૪ રસ્તાઓને ચાર માર્ગી કરવાનું કામ પ્રગતિમાં છે અથવા શરૂ થનાર છે.

પ્રગતિમાં અથવા આયોજન હેઠળના ૬૨ પુલોમાંથી કેટલાક અગત્યના પુલના નામ હું જણાવું છું.

ડભોઈ – શિનોર – માલસર રોડ પર નર્મદા નદી પરનો પુલ

ઉનાઈ – બુહારી – મઢી – માંડવી રોડ પર વાલ્મીકિ નદી પરનો પુલ

અમલસાડ – ગણદેવી રોડ પર ઘમડાછા પાસે અંબિકા નદી પરનો પુલ

સાદરા પાસે ગાંધીનગર અને સાબરકાંઠા જિલ્લાને જોડતો સાબરમતી નદી પરનો પુલ

- ૮૦૭ કિલોમીટરના રાજ્ય ધોરીમાર્ગોને દ્વિમાર્ગી કરવા માટે ₹૨૦૯ કરોડની જોગવાઈ.

- **પ્રગતિપથના** રાજ્ય વ્યાપી કોરીડોરને ચાર માર્ગી કરવા ₹૨૮૩ કરોડના કામો પ્રગતિ હેઠળ છે. જેમાં બગોદરા-ઘોળકા-રસિકપુરા રોડ, સિદ્ધપુર-ખેરાલુ તથા હારીજ-પાટણ રસ્તાનો સમાવેશ થાય છે.

- **રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ, રાજ્ય રસ્તા તથા મકાનોના કામો હાથ પર લેવામાં આવેલ છે, જે પૈકી કેટલાક મહત્વપૂર્ણ કામોનો ઉલ્લેખ કરું છું.**

અમદાવાદ-બગોદરા-રાજકોટના ૨૦૧ કિલોમીટર રસ્તાને ₹૨,૮૯૩ કરોડના ખર્ચે છ-માર્ગી કરવાની કામગીરી પ્રગતિ હેઠળ છે.

વાસદ-બગોદરા ૧૦૧ કિલોમીટર રસ્તાને ₹૧,૬૫૪ કરોડના ખર્ચે છ-માર્ગી કરવાની કામગીરી શરૂ કરવામાં આવેલ છે.

સરખેજ – ગાંધીનગર હાઇવેને ₹૮૬૭ કરોડના ખર્ચે છ માર્ગી કરવાની કામગીરી પ્રગતિમાં છે. જેમાં સાડા ચાર કિલોમીટરના એલીવેટેડ કોરીડોર સહિત ૯ ફ્લાયઓવર-રેલવે ઓવરબ્રીજ બનાવવાનો સમાવેશ થાય છે.

વલ્લભીપુર-ભાવનગર રસ્તાનું ચાર માર્ગીકરણ કરવા માટે ₹૨૦૭ કરોડની જોગવાઈ.

સુરત-કડોદરા રોડ પર કડોદરા પાસે રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગના જંકશન પર અંડર બ્રીજ બનાવવા ₹૧૧૦ કરોડની જોગવાઈ.

લેખાનુદાન પ્રવચનમાં અમે રાજ્યમાં એક લાખથી વધારે ટ્રેઈન વ્હીકલ યુનીટ ધરાવતા રેલવે ફાટકો ઉપર અંદાજે ₹૬,૫૦૦ કરોડના ખર્ચે રેલવે ઓવરહ્રીજના કામોની જાહેરાત કરી હતી. તે પૈકી ૭૫ કામો પ્રગતિ હેઠળ છે. ઉપરાંત તાજેતરમાં ₹૩,૪૦૦ કરોડના ખર્ચે ૬૮ રેલવે ઓવરહ્રીજ મંજૂર કરવામાં આવેલ છે.

વિશ્વ બેન્ક સહાયિત ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ યોજના-૨ અંતર્ગત મહેસાણા-ઉંઝા-સિદ્ધપુર-પાલનપુર રસ્તાના છ-માર્ગીયકરણ સહિત હાથ ધરવાના અન્ય કામો માટે ₹૩૦૪ કરોડની જોગવાઈ.

અમદાવાદ-શંખેશ્વર રસ્તા પર પગદંડીની સુવિધા ₹૨૦ કરોડના ખર્ચે ઊભી કરવામાં આવશે. જે માટે ₹૬ કરોડની જોગવાઈ.

કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નેશનલ હાઇવે ઉપર મોટા પ્રમાણમાં કામો હાથ ધરવામાં આવેલ છે. જે પૈકી, ઓખા-બેટ દ્વારકા વચ્ચેનો સીમેચર પુલ ₹૯૬૨ કરોડ, ગડુલી-સાંતલપુર રસ્તો ₹૪૦૧ કરોડ, ભૂજ-ખાવડા-ધર્મશાળા રસ્તો ₹૩૫૨ કરોડ, થરાદ-ધાનેરા-પાથાવાડા રસ્તો ₹૪૬૪ કરોડ, વડોદરા-મુંબઈ એક્સપ્રેસ-વે ના ભાગરુપે વડોદરા-કીમ રૂપરૂપ કરોડ, ભાવનગર-સોમનાથ-પોરબંદર-દ્વારકાના ૪૬૮ કિલોમીટરનું ₹૬૦૪૩ કરોડના ખર્ચે ચારમાર્ગીયકરણ-દ્વિમાર્ગીયકરણ, શામળાજી-ચિલોડા-નરોડા રસ્તાનું છ માર્ગીયકરણ ₹૧૬૦૮ કરોડ વગેરે કામો પ્રગતિ હેઠળ છે.

અમદાવાદ અને ગાંધીનગર ખાતે ₹૩૩૩ કરોડના ખર્ચે ૧૫૩૨ સરકારી આવાસોનું બાંધકામ હાથ ધરવામાં આવેલ છે. ઉપરાંત આ બંને શહેરોમાં ₹૪૫૦ કરોડના ખર્ચે વિવિધ કક્ષાના સરકારી આવાસોનું બાંધકામ કરવા ₹૧૫૦ કરોડની જોગવાઈ.

ગાંધીનગર ખાતે ₹૧૩૧ કરોડના ખર્ચે 'છ' ટાઈપના ૫૬૦ સરકારી આવાસોના ૨૦ ટાવરના બાંધકામ માટે ₹૪૪ કરોડની જોગવાઈ.

સોમનાથ, અંબાજી, સુરત, જામનગર, નવસારી, મોડાસા ખાતે અતિથિગૃહો તેમજ કોડીનાર, સંખેડા, વડોદરા બાયપાસ પર સયાજીપુરા, નખત્રાણા, માંડલ, બગોદરા, સંતરામપુર વિશ્રામગૃહો સહિતના કુલ ૨૪ કામો ₹૨૨૪ કરોડના ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.

બંદરો અને

વાહન વ્યવહાર

બંદરો અને વાહન વ્યવહાર વિભાગ માટે ₹૧૩૭૭ કરોડની જોગવાઈ

રાજ્યના આર્થિક વિકાસની સાથે-સાથે વાહનોની સંખ્યા તથા વાહન ચાલકોની સંખ્યામાં ઉત્તરોત્તર વધારો થઈ રહેલ છે.

- એસટીની સેવાઓનો વ્યાપ વધારવા માટે ગુજરાત રાજ્ય માર્ગ વાહનવ્યવહાર નિગમને રાજ્ય સરકાર દ્વારા એક હજાર નવી બસ પૂરી પાડવામાં આવશે. જેમાં વિદ્યુત અને સી.એન.જી. સંચાલિત બસનો પણ સમાવેશ થશે. જે માટે ₹૨૨૧ કરોડની જોગવાઈ.
- મુસાફરોની વધુ સુવિધા માટે ૨૨ નવા બસ સ્ટેન્ડ બનાવવા અને ૧૩ જૂના બસ સ્ટેન્ડના રિનોવેશન માટે ₹૬૬ કરોડની જોગવાઈ.

- પ્રાદેશિક વાહન વ્યવહાર કચેરી સુભાષબ્રીજ, અમદાવાદ ખાતે નવા મકાનના બાંધકામ માટે **₹૧૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજકોટ અને બારડોલી ખાતે આરટીઓની નવી કચેરીઓના બાંધકામ માટે **₹૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ દ્વારા જૂના બેડી બંદર, નવા બેડી બંદર અને રોઝી પીયરને બ્રોડ ગેજ રેલલાઇનથી જોડવા **₹૪૨ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- અલંગ શીપ બ્રેકીંગ યાર્ડમાં કામ કરતા પાંચ હજાર કામદારોને સલામતી અને સુરક્ષા અંગેની તાલીમ આપવા **₹૮ કરોડ**ની જોગવાઈ. તથા આ કામદારોને આરોગ્ય વિષયક સેવાઓ આપવા માટે **₹૩ કરોડની જોગવાઈ**.

ઊર્જા અને પેટ્રોકેમિકલ્સ

ઊર્જા અને પેટ્રોકેમિકલ્સ વિભાગ માટે **₹૧૩૦૯૪ કરોડની જોગવાઈ**

રાજ્યની જનતાને સતત ગુણવત્તાસભર વીજ પુરવઠો અને કુદરતી ગેસ કિફાયતી દરે મળી રહે તે અમારી પ્રાથમિકતા છે. ગ્રીન અને ક્લીન એનર્જી ઉત્પન્ન કરવાના લાંબાગાળાના આયોજનને સિદ્ધ કરવાના આશયથી રિન્યુએબલ એનર્જી ક્ષેત્રે સ્થાપિત ક્ષમતામાં વધારો કરવા અમારી સરકાર કટિબદ્ધ છે.

- અત્યાર સુધીમાં ૨૨૫૦ મેગાવોટ જેટલી વીજ ક્ષમતા સૌર ઊર્જા દ્વારા મેળવવા માટે બિડિંગ પ્રક્રિયા પૂરી થયેલ છે. જેમાં રાધાનેસડા સોલાર પાર્ક અને ઘોલેરા સોલાર પાર્કનો સમાવેશ થાય છે.
- ૫૦૦ મેગાવોટ જેટલી વીજ ક્ષમતા પવન ઊર્જા દ્વારા મેળવવા માટેની બિડિંગ પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયેલ છે. જે પૈકી ૨૩૩ મેગાવોટ ક્ષમતાના પ્રોજેક્ટ કાર્યરત થયેલ છે.
- જેટકોના સબસ્ટેશનની નજીકમાં આવતી સરકારી જમીનમાં ગુજરાત સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી કોર્પોરેશન દ્વારા આગામી બે વર્ષમાં ૨૫૦૦ મેગાવોટ સૌર ક્ષમતાના સોલાર પી.વી. પ્રોજેક્ટ સ્થાપવાના આયોજન પૈકી ચાલુ વર્ષે **₹૫૦૦ કરોડ**ની જોગવાઈ કરેલ છે.
- સમગ્ર દેશમાં નવતર અભિગમ રૂપે ખાનગી જમીનમાં ૫૦૦ કિલોવોટથી ૪ મેગાવોટની ક્ષમતા વાળા નાના સોલાર પ્રોજેક્ટ સ્થાપવા માટેની નીતિ બહાર પાડવામાં આવેલ છે. આવા પ્રોજેક્ટ દ્વારા ઉત્પન્ન થતી સૌર ઊર્જા GUVNL દ્વારા ખરીદવામાં આવશે. આ યોજના થકી આશરે બે હજાર મેગાવોટ સૌર ઊર્જા મેળવવાનો લક્ષ્યાંક છે.
- રાજ્ય સરકાર દ્વારા **રિન્યુએબલ એનર્જી પાર્ક** સ્થાપિત કરવા માટે સરકારી પડતર જમીન ભાડાપટેથી ફાળવવાની નીતિ જાહેર કરવામાં આવેલ છે. જેના થકી આગામી દસ વર્ષમાં આશરે ત્રીસ હજાર મેગાવોટ સ્થાપિત ક્ષમતાનો વધારો થશે. આ પ્રોજેક્ટથી રાજ્યને **₹૧૨,૫૦૦ કરોડ** જેટલું નવું મૂડીરોકાણ પ્રાપ્ત થશે.

- ચાલુ વર્ષે આશરે ૧ લાખ ૨૫ હજાર કૃષિ વિષયક વીજ જોડાણો આપવા માટે ₹૧૯૩૧ કરોડની જોગવાઈ.
 - ખેતીનો ખર્ચ ઘટાડવાના હેતુથી અમારી સરકાર રાજ્યના ખેડૂતોને રાહત દરે વીજ પુરવઠો પૂરો પાડે છે. જેની સબસીડી માટે ₹૬૮૨૦ કરોડની જોગવાઈ.
 - ગ્રામ પંચાયતોના વોટર વર્કસને વિનામૂલ્યે વીજળી પૂરી પાડવા માટે ₹૬૯૨ કરોડની જોગવાઈ.
 - સાતત્યપૂર્ણ અને ગુણવત્તાસભર વીજ પુરવઠો પૂરતા દબાણથી મળી રહે તે હેતુથી અમારી સરકારે જૂના જર્જરિત વીજ વાયરોને બદલવાની યોજના, નડતરરૂપ વીજ માળખાના સ્થળાંતરની યોજના, લાંબા ખેતીવાડી ફિડરોના વિભાજનની કામગીરી તથા **કિસાન હિત ઊર્જા શક્તિ યોજના** અમલમાં મૂકેલ છે. જેના માટે ₹૩૫૫ કરોડની જોગવાઈ.
 - આ વર્ષે ૧૪૦ નવા સબસ્ટેશન સ્થાપવાનું આયોજન છે, જે ગત વર્ષ કરતાં ૪૦ વધારે છે. આ ૧૪૦ પૈકી સાગરકાંઠા વિસ્તારમાં ૨૦ તેમજ આદિજાતિ વિસ્તારના અંતરિયાળ ક્ષેત્રોમાં ૫૦ નવા સબસ્ટેશન સ્થાપવામાં આવશે. આ યોજના માટે ₹૪૧૧ કરોડની જોગવાઈ.
 - રાજ્ય સરકારની વીજ ઉત્પાદન કરતી કંપની GSECLના એકમોના આધુનિકરણ અને રેટ્રોફીટીંગ માટે ₹૧૫૦ કરોડની જોગવાઈ.
- દેશનું સૌથી મોટું ગેસ ટ્રીડ ધરાવતા ગુજરાતમાં અંદાજીત ૧૪ લાખ ઘરોમાં પાઈપલાઈન દ્વારા પીએનજી જોડાણો આપવામાં આવેલ છે.
- વર્ષ ૨૦૨૨ સુધીમાં વધારાના ૪ લાખ સાથે કુલ ૧૮ લાખ ઘરોમાં પીએનજી જોડાણ દ્વારા ગેસ પહોંચાડવાનો લક્ષ્યાંક છે.
 - રાજ્યમાં ૫૪૨ CNG સ્ટેશન કાર્યરત છે. આગામી ૨ વર્ષમાં ૩૦૦ નવા CNG સ્ટેશન શરૂ કરવામાં આવશે.

કલાઈમેટ ચેન્જ

કલાઈમેટ ચેન્જ વિભાગ માટે ₹૧૦૪૮ કરોડની જોગવાઈ

રાજ્યમાં પવન ઊર્જાની સ્થાપિત ક્ષમતા ૬૨૦૦ મેગાવોટ અને સૌર ઊર્જાની સ્થાપિત ક્ષમતા ૨૫૦૦ મેગાવોટ પહોંચી છે. આ દિશામાં આગળ વધતા અમારી સરકાર **બેટરી સંચાલિત વાહનો**ને પ્રોત્સાહન આપી પર્યાવરણના સંભવિત પડકારોને પહોંચી વળવા સજ્જ થઈ રહેલ છે. રાજ્ય સરકાર વિવિધ પુનઃપ્રાપ્ય ઊર્જા સ્ત્રોતો અને ટેકનોલોજીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કટિબદ્ધ છે.

- ૨ લાખ રહેણાંકના મકાનોની અગાશી પર સૌર પેનલો બેસાડવા માટે ₹૧૦૦૦ કરોડની જોગવાઈ
- રાજ્યની ગ્રામ પંચાયતોમાં ઊર્જા કાર્યક્ષમ વોટર પંપ બેસાડવા ₹૧ કરોડ ૫૦ લાખની જોગવાઈ.

ઉદ્યોગ અને ખાણ

- ૮૦૦ લાભાર્થીઓને ઇ-રિક્ષા પર સહાય આપવા માટે **₹૨ કરોડ ૫૦ લાખ**ની જોગવાઈ.
- બેટરી ઓપરેટેડ સ્કૂલવાન ખરીદવા પર સહાય આપવા માટે **₹૧ કરોડ ૫૦ લાખ**ની જોગવાઈ.
- કલાઈમેટ ચેન્જ અંગેની જાગૃતિ લાવવા સખી મંડળો દ્વારા ગ્રામ્ય કક્ષાએ વિવિધ કાર્યક્રમો કરવા માટે **₹૫૦ લાખ**ની જોગવાઈ.

ઉદ્યોગ અને ખાણ વિભાગ અંતર્ગત ઉદ્યોગ, કુટીર ઉદ્યોગ, ખાણ ખનીજ, પ્રવાસન, યાત્રાધામ અને નાગરિક ઉદ્યોગ માટે ₹૬૩૦૧ કરોડની જોગવાઈ

પ્રગતિશીલ ગુજરાત તેના સમતુલીત અને સર્વાંગી ઔદ્યોગિક તથા આર્થિક વિકાસ માટે ઓળખાય છે. રોજગાર સર્જનમાં મહત્વનું યોગદાન આપતા MSME સેક્ટરને સરકારે પ્રાધાન્ય આપેલ છે. દેશની ૫ ટકા વસતિ ધરાવતું ગુજરાત દેશના ઔદ્યોગિક ઉત્પાદનમાં ૧૬.૮ ટકાના હિસ્સા સાથે મોખરે છે.

ઔદ્યોગિક વિકાસ

- લેખાનુદાન પ્રવચનમાં ટેક્સટાઈલ ઉદ્યોગ માટે જાહેર કરેલી નવી આર્થિક સહાય નીતિની વિગતો મેં આપી હતી. ટેક્સટાઈલ ક્ષેત્રના સર્વાંગી વિકાસ હેતુ વિવિધ પ્રોત્સાહન યોજનાઓ માટે **₹૧૫૦૦ કરોડ**ની જંગી રકમની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.
- MSME ક્ષેત્રને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વિવિધ યોજનાઓ અંતર્ગત **₹૮૮૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ઔદ્યોગિક આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓના અપગ્રેડેશન માટે **₹૨૦૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- માંદાં ઔદ્યોગિક એકમોના પુનર્વસન માટે **₹૬૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સ્ટેન્ડ અપ ઈન્ડિયા કાર્યક્રમ અંતર્ગત અનુસૂચિત જાતિ અને જનજાતિના લાભાર્થીઓ માટે **ભારતરત્ન ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઉદ્યોગ ઉદય યોજના**નું ખાસ પેકેજ જાહેર કરવામાં આવેલ છે. જે માટે **₹૫૨ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યના યુવાવર્ગના નવીનતમ વિચારોને સાકાર કરવા માટેની **સ્ટાર્ટઅપ યોજના** અન્વયે **₹૧૯ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- અન્ય વિવિધ ઔદ્યોગિક પ્રોત્સાહન યોજનાઓ માટે **₹૪૧૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.

ખાણ ખનીજ

ગુજરાતે ખાણ ખનીજ ક્ષેત્રે ઇ-ઓકશન પદ્ધતિ અપનાવીને મીનરલ બ્લોકની ફાળવણી સરળ, ઝડપી અને પારદર્શક બનાવેલ છે. વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮માં ખાણ ખનીજની કુલ **₹૧૨૦૦ કરોડ**ની આવક સામે વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં **₹૧૫૬૭ કરોડ**ની આવક થયેલ છે. જે એક જ વર્ષમાં **૩૧ ટકા**નો નોંધપાત્ર વધારો છે.

- ગુજરાતમાં દુર્લભ તેમજ ભારે ખનિજોના સંશોધન માટે **₹૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.

કુટિર અને ગ્રામોદ્યોગ

કુટિર અને ગ્રામોદ્યોગો ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થામાં રોજગારીના અગત્યના સ્ત્રોત છે. આ ક્ષેત્ર માટે ₹૬૧૪ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

- **શ્રી વાજપાઈ બેન્કેબલ યોજના** અંતર્ગત ઉદ્યોગ, વેપાર અને સેવા ક્ષેત્રે ₹૮ લાખ સુધીના ધિરાણ પર રાજ્ય સરકાર દ્વારા કેપીટલ સબસીડી આપવામાં આવે છે. આ યોજનાથી આ વર્ષે ૩૭ હજાર લાભાર્થીઓને સ્વરોજગારીની તકો મળશે. જેના માટે ₹૩૦૪ કરોડની જોગવાઈ.
- **માનવ કલ્યાણ યોજના** અંતર્ગત નાના કારીગરોને વિના મૂલ્યે તેમના રોજગારને અનુરૂપ સાધન- ઓજાર આપવામાં આવે છે. આ વર્ષે આ યોજના હેઠળ ૨૮ હજાર નાના કારીગરોને આવરી લેવાશે. જેના માટે ₹૪૮ કરોડની જોગવાઈ.
- રાજ્યમાં ખાદી વણાટ સાથે સંકળાયેલ ૧૩૦૦ કારીગરોને એક હજાર નવા સોલર ચરખા અને ૩૦૦ સોલર વણાટ શાળા કપ ટકા સહાયથી આપવામાં આવશે. આ માટે ₹૩ કરોડની જોગવાઈ.

પ્રવાસન

ગુજરાતમાં છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં પ્રવાસન ક્ષેત્રે સરેરાશ વાર્ષિક ૧૪ ટકા વૃદ્ધિ દર નોંધાયેલ છે. જે ધ્યાને રાખી પ્રવાસીઓને ગુણવત્તાસભર સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવા ₹૪૭૨ કરોડની જોગવાઈ.

- રાજ્યની પ્રવાસન નીતિ ૨૦૧૫ને અભૂતપૂર્વ પ્રતિસાદ મળેલ છે. આ નીતિ હેઠળ ૩૫૦ થી વધુ પ્રોજેક્ટ નોંધાયેલ છે, જે પૈકી ૧૮૦ કાર્યરત થયેલ છે અને તેનાથી ૨૦ હજારથી વધુ લોકોને રોજગારી મળેલ છે. નોંધાયેલ તમામ પ્રોજેક્ટ્સમાં આશરે ₹૧૨,૫૦૦ કરોડનું મૂડીરોકાણ થનાર છે. પ્રવાસન નીતિ અંતર્ગત વિવિધ પ્રોત્સાહનો માટે ₹૩૦ કરોડની જોગવાઈ.
- નેશનલ સોલ્ટ સત્યાગ્રહ મેમોરીયલ અને દાંડીમાર્ચ ટુરીઝમ સર્કીટ ખાતે માળખાકીય સુવિધાઓના વિકાસ માટે ₹૧૦ કરોડની જોગવાઈ.
- પ્રવાસન અને આતિથ્ય ક્ષેત્રે વધુમાં વધુ રોજગારની તકો ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે ૪,૧૦૦ સ્થાનિક યુવાનોને તાલીમ આપવા ₹૧૨ કરોડ
- સ્ટેટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ, સિદ્ધપુરને ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ એક્સલન્સ તરીકે વિકસાવવા ₹૪ કરોડની જોગવાઈ.
- જૂનાગઢનો ઐતિહાસિક અને પ્રાચીન ઉપરકોટ કિલ્લો એક જાણીતું હેરીટેજ સ્થળ છે. પુરાતત્વના આ અગત્યના વારસાના વિકાસ માટે ₹૭ કરોડની જોગવાઈ.

યાત્રાધામ વિકાસ

આપણું રાજ્ય વિવિધ ધર્મો અને ધર્મસ્થળોનો પૌરાણિક અને ઐતિહાસિક વારસો ધરાવે છે. **ગુજરાત પવિત્ર યાત્રાધામ વિકાસ બોર્ડ** આવા તમામ ધર્મસ્થળોએ યાત્રાળુઓ માટે વિવિધ સુવિધાઓ વિકસાવે છે. જે માટે **₹૧૬૪ કરોડ**ની જોગવાઈ.

- મહત્વના યાત્રાધામો ખાતે સ્વચ્છતાની જાળવણી માટે **₹૧૬ કરોડ**ની જોગવાઈ
- સુરેન્દ્રનગર અને મોરબી જિલ્લાઓના પુરાણોક્ત પાંચાળ પ્રદેશના ૧૩ દેવસ્થાનોના વિકાસ માટે **₹ ૫ કરોડ**ની જોગવાઈ
- **નર્મદા પરિક્રમા** કરતા યાત્રાળુઓ માટે વિવિધ સુવિધાઓ વિકસાવવા તથા પરિક્રમા પથ પર આવતા મંદિરોના વિકાસ માટે કુલ ખર્ચ **₹૩૦ કરોડ** થવાનો અંદાજ છે. જે પૈકી આ વર્ષે **₹૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **IRCTC** મારફતે રાજ્યના તમામ ધર્મ અને સંપ્રદાયોના વરિષ્ઠ નાગરિકોને અન્ય રાજ્યમાં આવેલા અતિ મહત્વના ધાર્મિક સ્થળોએ વિના મૂલ્યે યાત્રા કરાવવાની યોજના માટે **₹૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.

નાગરિક ઉદ્ધયન

૧૧ કાર્યરત એરપોર્ટ અને ૫ એરસ્ટ્રીપ સાથે નાગરિક ઉદ્ધયન ક્ષેત્રે ગુજરાત દેશમાં અગ્રેસર છે. સતત વિકસતા આ મહત્વના ક્ષેત્ર માટે **₹૪૪૨ કરોડ**ની જોગવાઈ.

- સરદાર સરોવર, શેત્રુંજય ડેમ, સાબરમતી રીવરફ્રન્ટ જળ સ્થળો ઉપર વિમાન ઉતરાણની સેવા શરૂ કરવા **વોટર એરોડ્રોમ** બનાવવા માટે **₹૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટીના એરિયલ વ્યુ હેતુ હેલીકોપ્ટર સેવા માટે **₹૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજપીપળા નજીક ઉભરતા વિવિધ પ્રવાસન સ્થળોનું આકર્ષણ વધારવા માટે રાજપીપળા એરસ્ટ્રીપને એરોડ્રોમ તરીકે વિકસાવવાના ફીઝીબીલીટી સ્ટડી અને સર્વે માટે **₹૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.

વન અને
પર્યાવરણ

વન અને પર્યાવરણ વિભાગ માટે **₹૧૪૫૪ કરોડ**ની જોગવાઈ

- વનોના સંવર્ધન માટે **₹૩૫૮ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- ગુજરાતના ગૌરવ **એશિયાટીક સિંહોના** સંરક્ષણ માટે નવા શેત્રુંજી કિવિઝનની રચના ઉપરાંત અદ્યતન હોસ્પિટલ, સિંહ એમ્બ્યુલન્સ, સીસીટીવી નેટવર્ક, **રેડિયો કોલર, ડ્રોન સર્વેલન્સ** વગેરે માટે **₹૧૨૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યમાં આવેલ વન્ય પ્રાણીઓનું સશક્ત રીતે સંરક્ષણ અને સંવર્ધન થાય, લુપ્ત થતી પ્રજાતિઓને યોગ્ય રક્ષણ મળે તે માટે **₹૧૧૨ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સામાજિક વનીકરણ યોજના હેઠળ વનક્ષેત્રો બહારના વિસ્તારોમાં વૃક્ષોની સંખ્યા વધે તે માટે **₹૨૬૭ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- વીડીઓમાં ઘાસનું ઉત્પાદન વધારવા, તેમજ નવા ઘાસ ગોડાઉન બાંધવા **₹૮૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી** ખાતે વન અને પર્યાવરણ અંગે વિવિધ સુવિધાઓના વિકાસ માટે **₹૬૯ કરોડ**ની જોગવાઈ.

ગૃહ

ગૃહ વિભાગ માટે ₹૬૬૮૭ કરોડની જોગવાઈ

સાયબર અને આર્થિક ગુનાઓ જેવી નવીન સમસ્યાઓને પહોંચી વળવા રાજ્ય પોલીસ તંત્રને આધુનિક ટેકનોલોજી અને વિશિષ્ટ તાલીમ થકી સુસજ્જ કરવામાં આવેલ છે.

- **સેફ એન્ડ સિક્યોર ગુજરાત** યોજના હેઠળ તમામ જિલ્લા મુખ્ય મથકો તેમજ મોટા અને મધ્યમ શહેરોમાં CCTV કેમેરા આધારિત **સર્વેલન્સ અને ઇન્ટીગ્રેટેડ ટ્રાફિક મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ** ગોઠવવા **₹૧૦૦ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- પોલીસ તંત્રની નવી કચેરીઓ બાંધવા **₹૧૫૫ કરોડ**, પોલીસ કર્મીઓના આવાસ બાંધવા **₹૨૨૩ કરોડ** તથા જેલ તંત્રના મકાનો અને આવાસો બાંધવા **₹૧૦૯ કરોડ**, આમ કુલ **₹૪૮૭ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- મહિલાઓ, બાળકો અને વરિષ્ઠ નાગરિકોની સુરક્ષા અને સલામતી માટે **સેફ સીટી પ્રોજેક્ટ** અંતર્ગત **₹૧૫૭ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- સરહદી વિસ્તાર વિકાસ કાર્યક્રમ હેઠળ **₹૧૨૯ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- પોલીસ આધુનિકરણ યોજના હેઠળ પોલીસ તંત્ર અને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીને સુદ્ધ કરવા માટે **₹૫૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યની જેલો અને કોર્ટ વચ્ચે વીડિયો કોન્ફરન્સ સિસ્ટમ ઊભી કરી ઝડપી ન્યાય અને સુરક્ષા વ્યવસ્થા સુદ્ધ કરવા માટે **₹૩૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **કન્વીક્શન રેટ ઇમ્પ્રુવમેન્ટ પ્રોજેક્ટ** થકી ગંભીર ગુનાઓમાં કન્વીક્શન રેટ ઓછામાં ઓછો ૩૦ ટકા લઈ જવા માટે ઇન્વેસ્ટીગેશન પદ્ધતિમાં સુધારો, ચાર્જ-શીટ સમયસર દાખલ કરવી અને એફ.એસ.એલ.ને વધુ સુદ્ધ કરવા માટે **₹૨૫ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **રક્ષા શક્તિ યુનિવર્સિટી**માં માળખાકીય સુવિધાઓ ઊભી કરવા માટે **₹૪૪ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- રાજ્યમાં આવેલ ઉદ્યોગો તેમજ અતિ મહત્વપૂર્ણ મેટ્રો રેલ પ્રોજેક્ટની સુરક્ષા માટે ૨૪૦૦ પોલીસ કર્મીઓ સાથેના **રાજ્ય અનામત પોલીસ દળના બે નવા ગ્રુપ** ઉભા કરવામાં આવશે.

અન્ન સુરક્ષા

અન્ન અને નાગરિક પુરવઠા વિભાગ માટે ₹૧૦૦૫ કરોડની જોગવાઈ.

- ૩૫૦ ગોડાઉનના અપગ્રેડેશન માટે **₹૨૮ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **એનેમિયા અને કુપોષણના નિવારણ** માટે રાજ્યમાં ફોર્ટિફાઈડ ચોખાનું વિતરણ કરવાનું આયોજન છે. આ માટેનો **પાયલોટ પ્રોજેક્ટ નર્મદા જિલ્લામાં** આ વર્ષે શરૂ કરવામાં આવશે, જેના માટે **₹૧ કરોડ**ની જોગવાઈ.
- **સુગમ્ય ભારત યોજના** અંતર્ગત ક્ષેત્રીય કચેરીઓમાં દિવ્યાંગો માટે જરૂરી સુવિધાઓ ઊભી કરવા **₹૩ કરોડ**ની જોગવાઈ.

મહેસૂલ વિભાગ મહેસૂલ વિભાગ માટે ₹૩૩૮૩ કરોડની જોગવાઈ

જમીન અને મિલકતના તમામ પાસાઓ સરળ કરવાની દિશામાં સરકારે આગેકૂચ કરી છે. આધુનિક ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી મોટાભાગની મંજૂરીઓ ઓનલાઈન કરવામાં આવતા વહીવટ પારદર્શક અને ઝડપી બન્યો છે. જેનો લાભ ગત વર્ષે ૬૩ હજારથી વધુ લોકોએ લીધો છે.

- ખેતીની જમીનની માપણી આધુનિક રીતે તેમજ વિવાદ રહિત થાય તે માટે હાલ ૪૧ **ડીફરન્શીયલ ગ્લોબલ પોઝીશનિંગ સિસ્ટમ** ઉપલબ્ધ છે. જેની સફળતા ધ્યાને રાખીને તેનો વ્યાપ વધારવા **૧૦૦ નવા DGPS** ગોઠવવા **₹૨૫ કરોડની** જોગવાઈ.
- આદિજાતિ વિસ્તારના **નાંદોદ, તિલકવાડા, કેડીયાપાડા અને સાગબારા** ખાતે સ્ટાફ ક્વાર્ટર્સ બનાવવા **₹૭ કરોડની** જોગવાઈ.
- સરકારી જમીન ઉપર થતાં દબાણોની ઇમેજ સેટેલાઈટના માધ્યમથી કોમ્પ્યુટર ઉપર દેખાય એવી સિસ્ટમ વિકસાવવા પ્રથમ તબક્કામાં શહેરી વિસ્તાર માટે **₹૫૦ લાખની** જોગવાઈ.

વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી

વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકીના વિકાસ માટે ₹૫૦૪ કરોડની જોગવાઈ

- ભારત નેટ ફેઝ-૧ અન્વયે રાજ્યની **૬,૪૯૦ ગ્રામ પંચાયતો**ને તાલુકા સાથે **ઓપ્ટીકલ ફાયબરથી** જોડવામાં આવેલ છે. હવે **ભારત નેટ ફેઝ-૨** નો પ્રોજેક્ટ **₹૨૧૫૦ કરોડના** ખર્ચે શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે અંતર્ગત **૭૫૨૨ ગ્રામ પંચાયતો, ૧૪૦ તાલુકા મથકો અને ૩૦ જિલ્લા મથકો**ને ગાંધીનગર સાથે **ઓપ્ટીકલ ફાયબરથી** જોડવામાં આવશે તેમજ તેમને સીમલેશ કનેક્ટીવીટી અને ટ્રાન્સપોર્ટ લેયર પૂરું પાડવામાં આવશે. જે માર્ચ-૨૦૨૦ સુધીમાં પૂર્ણ કરવાનું આયોજન છે. આ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થયેથી રાજ્યના તમામ ગામોમાં ઇન્ટરનેટ અને ડેટા ટ્રાન્સફર હાલ કરતાં **૧૦૦ ગણી વધુ ઝડપથી** શક્ય બનશે.
- ભવિષ્યની જરૂરિયાતને ધ્યાને લઈ **નવું સ્ટેટ ડેટા સેન્ટર** બનાવવા **₹૧૫ કરોડની** જોગવાઈ કરેલ છે અને તે હેતુ માટે જમીનની ફાળવણી પણ કરી દીધેલ છે.
- સાયન્સ સિટીના બીજા તબક્કાના વિકાસના ભાગરુપે **સ્પેસ અને એસ્ટ્રોનોમી ગેલેરી**ના નિર્માણ માટે **₹૬૦ કરોડની** જોગવાઈ.

- પાટણ, ભાવનગર, રાજકોટ અને કર્ણમાં બની રહેલ પ્રાદેશિક સાયન્સ મ્યુઝિયમ માટે ₹૩૦ કરોડની જોગવાઈ.
- ગુજરાત બાયોટેકનોલોજી યુનિવર્સિટીના મકાન બાંધકામ, લેબોરેટરી અને મેનપાવર માટે ₹૨૧ કરોડની જોગવાઈ.
- સાયન્સ ટેકનોલોજી અને ઈનોવેશન પોલીસી અંતર્ગત ₹૫૦ કરોડનું સ્ટેટ ઈનોવેશન ફંડ ઊભું કરવામાં આવશે. આ ફંડનો ઉપયોગ રિસર્ચ, ઈનોવેશન તેમજ ટેકનોલોજીના પાયલોટ પ્રોજેક્ટ માટે કરવામાં આવશે. જેના માટે ₹૧૦ કરોડની જોગવાઈ.

રમતગમત, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ

રમતગમત, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના વિભાગ માટે ₹૫૭૯ કરોડની જોગવાઈ

યોગ વિધા ભારતીય સંસ્કૃતિની સમગ્ર વિશ્વને ઉત્તમ દેન છે. માનનીય વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્ર મોદીના પ્રયત્નોથી **સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘ** દ્વારા આ અનુપમ વિજ્ઞાનને વૈશ્વિક વિરાસતમાં સમાવિષ્ટ કરેલ છે અને **૨૧ જૂનને વિશ્વ યોગ દિવસ** તરીકે ઉજવવાનું જાહેર કરેલ છે. યોગની પ્રાચીન પરંપરાને આગળ વધારવા તેમજ રાજ્યમાં યોગના પ્રચાર અને પ્રસાર માટે **“ગુજરાત રાજ્ય યોગ બોર્ડ”**ની રચના કરવામાં આવશે.

ખેલ મહાકુંભની શરૂઆત ૨૦૧૦થી કરવામાં આવેલ છે. તેનાથી રાજ્યના યુવાવર્ગમાં રમતગમત તેમજ સાહસિક પ્રવૃત્તિઓમાં અભિરૂચી વધી છે. **તાજેતરમાં રાજ્યના ત્રણ યુવા સાહસિકોએ વિશ્વના સૌથી ઊંચા શિખર માઉન્ટ એવરેસ્ટ સર કરી ગુજરાતનું ગૌરવ વધાર્યું છે.**

- ખેલ મહાકુંભના આયોજન માટે ₹૭૬ કરોડની જોગવાઈ, જે પૈકી દિવ્યાંગ રમતવીરોના વિશેષ મહાકુંભ માટે ₹૯ કરોડની જોગવાઈ.
- ડીસ્ટ્રીક્ટ લેવલની ૪૦ સ્પોર્ટ્સ સ્કૂલોમાં ૬,૫૦૦ વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષણની સાથે રમતગમતની ધનિષ્ટ તાલીમ મેળવે છે. DLSSની આ યોજના માટે ₹૮૫ કરોડની જોગવાઈ.
- રાજ્યના આદિજાતિ વિસ્તારો દેવગઢ બારિયા, હિંમતનગર, રાજપીપળા તથા છોટા ઉદેપુર ખાતે સિન્થેટિક એથલેટીક ટ્રેક સાથે રમતગમતની માળખાકીય સુવિધાઓના વિકાસ માટે ₹૧૨ કરોડની જોગવાઈ.
- ગુજરાતમાં દરિયા કિનારે તથા પર્વતીય વિસ્તારોમાં સાહસિક પ્રવૃત્તિઓના આયોજન માટે તેમજ પરંપરાગત અને સાંસ્કૃતિક રમતોના આયોજન માટે ₹૪ કરોડની જોગવાઈ.

માહિતી અને પ્રસારણ

માહિતી અને પ્રસારણ વિભાગ માટે ₹૧૭૪ કરોડની જોગવાઈ

- અગત્યના કાર્યક્રમોના ફોટોગ્રાફ્સ અને વીડિયોનું ડિજિટલ રૂપાંતર કરી તેની અદ્યતન લાયબ્રેરી તૈયાર કરવા રૂપિયા ૧ કરોડ ૫૦ લાખની જોગવાઈ.
- પત્રકારત્વનો અભ્યાસ પૂર્ણ કરેલા યુવાનોને રાજ્ય સરકારની કામગીરી સાથે જોડવા માટે “મીડિયા ફેલોશિપ” ની નવી યોજના દાખલ કરવામાં આવશે. જેના માટે રૂપિયા ૨૮ લાખની જોગવાઈ.

કાયદો

કાયદા વિભાગ માટે ₹૧૬૫૩ કરોડની જોગવાઈ

પ્રજાજનોને ઘર આંગણે ન્યાય મળી રહે તે માટે અમારી સરકારે રાજ્યના દરેક જિલ્લા-તાલુકા કક્ષાએ કોર્ટની સ્થાપના કરવાના અભિયાનને પ્રાધાન્ય આપેલ છે. ગત દાયકામાં ૪૩૪ નવી કોર્ટની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે. જે જન સામાન્યને સરળતાથી અને ઓછા ખર્ચે ન્યાય મળે તે દિશામાં મહત્વનું સોપાન છે.

સામાન્ય વહીવટ

સામાન્ય વહીવટ વિભાગ માટે ₹૨૦૩૧ કરોડની જોગવાઈ

વિકેન્દ્રીત જિલ્લા આયોજન કાર્યક્રમ, ATVT અને અન્ય યોજનાઓ હેઠળ સ્થાનિક જરૂરિયાતના વિકાસના કામો માટે ₹૧૨૯૯ કરોડની જોગવાઈ.

વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ ના ફેરફાર કરેલ અંદાજ

વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ ના ફેરફાર કરેલ અંદાજ નીચે પ્રમાણે ₹ ૨૮૫.૧૨ કરોડની પુરાંત દર્શાવે છે.

(₹ કરોડમાં)

		૨૦૧૯-૨૦ ના ફેરફાર કરેલ અંદાજ
(૧)	એકત્રિત ફંડ	
	મહેસૂલી આવક	૧૫૪૭૩૧.૯૬
	મહેસૂલી ખર્ચ	૧૫૧૮૫૭.૯૯
	મહેસૂલી હિસાબ પર પુરાંત	(+) ૨૮૭૩.૯૭
	મૂડીની આવક	૪૩૨૧૫.૦૧
	લોન અને પેશગીઓ વગેરે સહિત મૂડી ખર્ચ	૫૧૦૦૩.૮૬
	મૂડી હિસાબ પર ખાધ	(-) ૭૭૮૮.૮૫
	સરવાળો (૧) એકત્રિત ફંડ (ચોખ્ખું)	(-) ૪૯૧૪.૮૮
(૨)	આકસ્મિક ફંડ (ચોખ્ખું)	----
(૩)	જાહેર હિસાબ (ચોખ્ખો)	(+) ૫૨૦૦.૦૦
	સરવાળો: ચોખ્ખી લેવડ-દેવડ (૧+૨+૩)	(+) ૨૮૫.૧૨

હવે હું મારા પ્રવચનનો ભાગ-ખ રજૂ કરીશ.

सत्य हमेशा सत्य ही रहेगा, इसे नकारा नहीं जा सकता है।

Leadership Continues Again...!!!

SBI Recruitment-2019

**Record
Breaking
Result...**

Old is Gold

*Heartiest
Congratulation*

37+

**Students Qualified
for Main Exam**

**SBI-PO
Qualified Students**



Aashi Mittal
SBI - PO



Krishna Ojha
SBI - PO



Deepak Dayma
SBI - PO



Akshika Kukna
SBI - PO



Aakruti Prajapati
SBI - PO



Parth Patel
SBI - PO



Chintan Gosami
SBI - PO



Aakansha Gupta
SBI - PO



Jemish Chanllawala
SBI - PO



Vikash Patel
SBI - PO



Lalita Mali
SBI - PO



Jiral Patel
SBI - PO



Meet Patel
SBI - PO



Ganesh Pal
SBI - PO



Rahul Chaudhari
SBI - PO



Puneeth Sharma
SBI - PO



Hetal Makvana
SBI - PO



Vaishvik Chaudhary
SBI - PO



Mayur Patel
SBI - PO



Hardik Trivedi
SBI - PO



Ronak Patel
SBI - PO

And many more...

हम वो है, जो परिणाम (Results) के बाद शौर मचाते है।



(Creating A Way For Govt. Jobs)

Banking Academy

(Preparation for All Types of Competitive Exams)

**Special Batch for upcoming
IBPS - PO/CLERK
starts from MONDAY**

SURAT - HO (UDHNA)

70466 33255

AHMEDABAD

70460 55566

VARACHHA (SURAT)

70464 16555

BHARUCH

70962 37555

VYARA

90998 64658

VALSAD

81401 37555

NAVSARI

70466 41555

VAPI

75750 03664